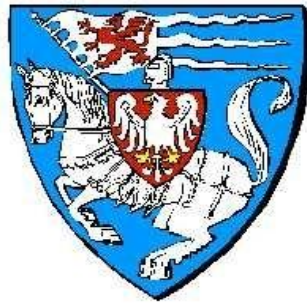

Załącznik do uchwały Nr XXXIV/512/2013
Rady Miejskiej w Koszalinie
z dnia 27. czerwca 2013 roku

MIEJSKI PROGRAM WYRÓWNYWANIA SZANS OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2013 – 2017

Urząd Miejski w Koszalinie
Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych

WSTĘP.....	3
CZĘŚĆ I. DIAGNOZA.....	4
Rozdział 1. Pojęcie niepełnosprawności.....	4
Rozdział 2. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych w Polsce.....	5
Rozdział 3. Osoby niepełnosprawne w Koszalinie.....	8
Rozdział 4. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Koszalinie.....	9
CZĘŚĆ II. DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ ORAZ PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	12
DZIAŁ 1. STAN ISTNIEJĄCY – CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW.....	12
Rozdział 1. Poradnictwo specjalistyczne, w tym interwencja kryzysowa	12
Rozdział 2. Wczesna interwencja (dzieci w wieku 0-6 lat).....	13
Rozdział 3. Edukacja dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością.....	15
Rozdział 4. Rehabilitacja społeczna dzieci i młodzieży oraz dorosłych osób niepełnosprawnych.....	22
Rozdział 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń.	22
Rozdział 6. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	29
Rozdział 7. Organizacje pozarządowe działające bezpośrednio lub pośrednio na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Miasta Koszalina	29
Rozdział 8. Dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	37
Rozdział 9. Mieszkalnictwo chronione.....	37
Rozdział 10. Dostosowanie komunikacji oraz przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.....	38
Rozdział 11. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej.....	41
Rozdział 12. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i artystycznym.....	41
Rozdział 13. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym.....	41
Rozdział 14. System powiadamiania ratunkowego dla osób niepełnosprawnych.....	44
Rozdział 15. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w sporcie i turystyce.....	44
Rozdział 16. Programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych finansowane ze środków zewnętrznych.....	44
Rozdział 17. Usługi pośrednictwa pracy	45
Rozdział 18. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa	46
Rozdział 19. Aktywne formy wsparcia	48
Rozdział 20. Wsparcie towarzyszące	51
DZIAŁ 2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU.....	52
Rozdział 1. Cele programu	52
Rozdział 2. Obszar działania programu	54
Rozdział 3. Odbiorcy programu	54
Rozdział 4. Promocja programu	54
Rozdział 5. Czas trwania programu	54
DZIAŁ 3. PROJEKTY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	55
Rozdział 1. Działania w zakresie rehabilitacji społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.....	55
Rozdział 2. Działania w zakresie rehabilitacji zawodowej na rzecz osób niepełnosprawnych.....	64
CZĘŚĆ III. ANALIZA SWOT	67
CZĘŚĆ IV. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU	67
Spis tabel i wykresów.....	68

*„Nie sposób uciec od odpowiedzialności za jutro
unikając jej dzisiaj”
Abraham Lincoln*

WSTĘP

Podjęcie uchwały w sprawie realizacji zadań określonych w dokumencie pt. „Miejski program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2013 - 2017” stanowi wyraz woli skutecznego, kompleksowego i systematycznego rozwiązywania problemów osób niepełnosprawnych w Koszalinie. Formułowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych stanowi ważne i obligatoryjne zadanie władz samorządowych.

Program jest adresowany do osób zagrożonych niepełnosprawnością, do osób z wszystkimi rodzajami niepełnosprawności oraz do wszystkich działających na ich rzecz.

Jest to kolejny, począwszy od roku 1996, dokument wytyczający cele i zadania samorządu miasta Koszalina na rzecz osób niepełnosprawnych.

Istotą programu jest stworzenie takich lokalnych warunków oraz zagwarantowanie i udzielenie osobie niepełnosprawnej takiej indywidualnej pomocy, która umożliwi maksymalne wykorzystanie jej potencjalnych zdolności i możliwości dla osiągnięcia jak największej życiowej samodzielności społecznej i aktywności zawodowej.

U podstaw tworzenia programu znajdują się zapisy Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, przyjętej uchwałą Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. (M. P. nr 50, poz. 475), której § 1 stanowi, że osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji oraz przyjętej w ubiegłym roku przez Sejm RP Konwencji Praw Osób Niepełnosprawnych. Podstawę prawną daje też ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 roku. Zgodnie z art. 35 a ust. 1 cyt. ustawy do zadań samorządu powiatowego należy: opracowywanie i realizacja, zgodnie ze strategią rozwoju województwa, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych. Niniejszy program wpisuje się również w program „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Miasta Koszalin na lata 2009 - 2015” przyjętą uchwałą Nr XXVII/418/2009 Rady Miasta Koszalina z dnia 25 czerwca 2009 roku oraz zgodny jest z założeniami Strategii Rozwoju Koszalina przyjętej uchwałą Nr XXXII/486/2013 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 23 maja 2013 r. Działania na rzecz poprawy warunków życia osób niepełnosprawnych przyczynią się do osiągnięcia założonego w Strategii celu operacyjnego nr 3.4. Rozwijanie działań społecznych.

Do opracowania niniejszego programu przyczyniła się również pomyślna realizacja „Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych na lata 2008 – 2012”. Wyniki działań przedstawiane w corocznych sprawozdaniach i osiągnięte efekty upewniają o konieczności podejmowania podobnych działań na lata następne.

CZĘŚĆ I. DIAGNOZA

Rozdział 1. Pojęcie niepełnosprawności.

1. Przez niepełnosprawność rozumie się trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Zbiorowość osób niepełnosprawnych można podzielić na dwie podstawowe grupy:

- 1) osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadają odpowiednie, aktualne orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony;
- 2) osoby niepełnosprawne biologicznie tj. takie, które nie posiadają orzeczenia, ale mają całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

2. Osoby niepełnosprawne, zgodnie z art. 1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych to osoby, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

- 1) o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności (znacznego, umiarkowanego, lekkiego),
- 2) o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- 3) o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

3. Z uwagi na art. 5 cyt. ustawy, orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, o:

- 1) całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji, traktowane jest na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2) całkowitej niezdolności do pracy, traktowane jest na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- 3) częściowej niezdolności do pracy - traktowane jest na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności.

4. Zgodnie z § 32 ust. 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 roku (Dz. U. z 2003 r., 139, poz. 1328 ze zm.), w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności przyczynę niepełnosprawności oznacza się następująco:

- 1) 01 – U - upośledzenie umysłowe,
- 2) 02 – P - choroby psychiczne,
- 3) 03 – L - zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
- 4) 04 – O - choroby narządu wzroku,
- 5) 05 - R - upośledzenie narządu ruchu,
- 6) 06 – E - epilepsja,
- 7) 07 – S - choroby układu oddechowego i krążenia,
- 8) 08 – T - choroby układu pokarmowego,
- 9) 09 – M - choroby układu moczowo - pęciowego,
- 10) 10 – N - choroby neurologiczne,

- 11) 11 – I - inne, w tym schorzenia : endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego,
12) 12 – C - całościowe zaburzenia rozwojowe.

5. Zgodnie z § 32 ust. 3 cyt. rozporządzenia „symbol przyczyny niepełnosprawności zawarty w orzeczeniu o niepełnosprawności, stopniu niepełnosprawności lub wskazaniach do ulg i uprawnień odzwierciedla rozpoznanie uszkodzenia lub choroby, która niezależnie od przyczyny jej powstania, powoduje zaburzenia funkcji organizmu oraz ograniczenia w wykonywaniu czynności życiowych i aktywności społecznej osoby zainteresowanej lub dziecka”.

Rozdział 2. Dane dotyczące osób niepełnosprawnych w Polsce.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności odbywało się na zasadzie dobrowolności - ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu. Na pytania odpowiadały osoby dorosłe, które wyraziły na to zgodę, natomiast na temat dzieci informacji udzielali rodzice lub opiekunowie. Jednocześnie podkreślić należy, że w odniesieniu do poprzednich spisów - tematykę badawczą w odniesieniu do niepełnosprawności w spisie 2011 roku poszerzono o: czas trwania ograniczenia zdolności wykonywania zwykłych (podstawowych) czynności życiowych, a także o grupy schorzeń, które powodują ograniczenie zwykłych czynności życiowych osób. Zagadnienia te będą przedmiotem analizy w kolejnych opracowaniach tematycznych z obszaru niepełnosprawności.

Wyniki spisu ludności 2011 roku wykazały wstępnie, że liczba osób, które zadeklarowały ograniczenie zdolności do wykonywania zwykłych czynności podstawowych dla swojego wieku i/lub posiadały ważne orzeczenie kwalifikujące je do zaliczenia do zbiorowości osób niepełnosprawnych wynosiła 4 697,5 tys., co stanowiło 12,2% ludności kraju, wobec 14,3% w 2002 r.

Ø *(należy w tym miejscu podkreślić, iż w związku z dobrowolnym charakterem pytań dotyczących niepełnosprawności blisko 1,5 mln respondentów odmówiło udzielenia odpowiedzi. Można przypuszczać, że w tej zbiorowości znajdują się osoby niepełnosprawne, które mogą posiadać udokumentowane orzeczenie, jednak nie chciały udzielić odpowiedzi na pytania formularza w części dotyczącej niepełnosprawności. Również braki danych mogą rzutować na uzyskaną w spisie strukturę osób niepełnosprawnych. Bardzo liczną grupą ludności, o której nie zebrano bardziej szczegółowych danych, również w innych obszarach tematycznych, są przede wszystkim osoby przebywające za granicą 12 miesięcy lub dłużej).*

Wyniki spisu 2011 dotyczące osób niepełnosprawnych należy traktować jako wstępne. Nadal są prowadzone analizy, których celem będzie zmniejszenie liczby brakujących odpowiedzi (ok. 1940,2 tys.), natomiast nie ulegnie już zmianie liczba odmów odpowiedzi przez respondentów. W świetle powyższych wyjaśnień należy przyjąć, że liczba mężczyzn i kobiet niepełnosprawnych, w miastach i na wsi, uzyskana wstępnie z wyników spisu 2011 - jest niedoszacowana. W konsekwencji zaniżone są także odsetki osób niepełnosprawnych w relacji do ogólnej liczby ludności. Pomimo niedoszacowania ogólnej liczby osób niepełnosprawnych wydaje się zasadne przeprowadzenie analizy zmian w strukturze według rodzaju oraz stopnia niepełnosprawności wśród kobiet i mężczyzn.

Według wyników spisu w 2011 roku wśród ogółu osób niepełnosprawnych 2530,4 tys. stanowiły kobiety, których w porównaniu do spisu 2002 odnotowano spadek o 12,4%. W miastach zmniejszyła się liczba kobiet niepełnosprawnych o 68 tys., natomiast na wsi aż o 290 tys.

Tabela 1. Osoby niepełnosprawne według stopnia niepełnosprawności w latach 2011 - wstępne wyniki

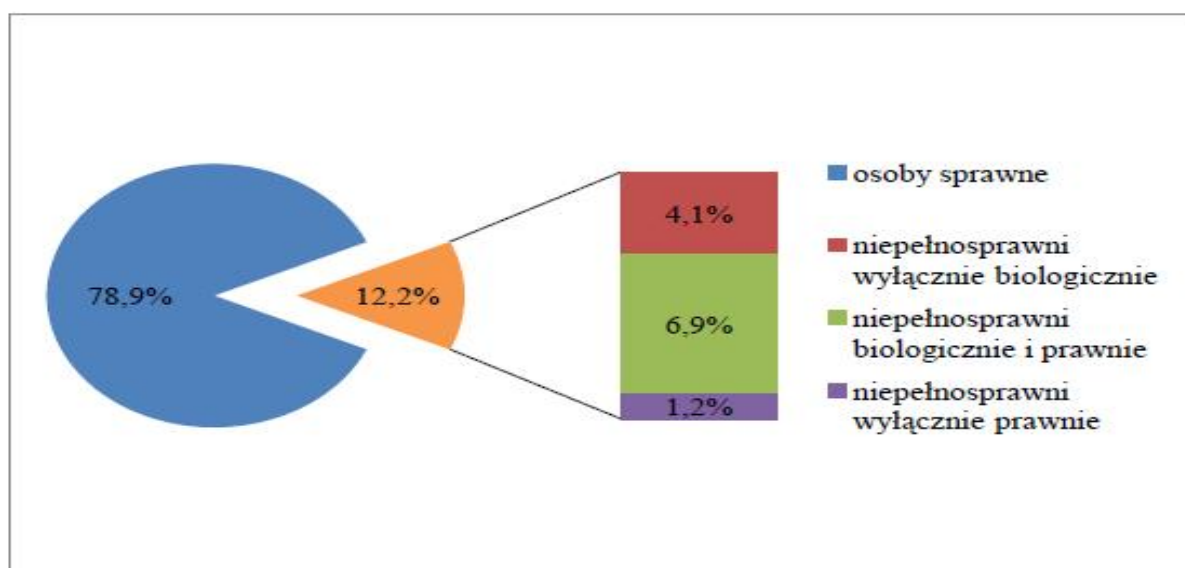
2002 -

Wyszczególnienie	Ogółem			Miasto		Wieś			
	2002	2011		2002		2011			
	w tys.	2002=100		w tys.		2002=100			
Ogółem osoby niepełnosprawne	5456,7	4697,5	86,1	3213,1	3018,4	93,9	2243,6	1679,1	74,8
Mężczyźni	2568,2	2167,1	84,4	1488,5	1362,2	91,5	1079,7	804,9	74,5
Kobiety	2888,5	2530,4	87,6	1724,6	1656,2	96,0	1163,9	874,2	75,1
Osoby niepełnosprawne prawnie	4450,1	3131,9	70,4	2650,6	2089,8	78,8	1799,6	1042,1	57,9
Osoby niepełnosprawne biologicznie	1006,6	1565,6	155,5	562,5	928,6	165,1	444,0	637,1	143,5

Źródło: GUS

Mężczyźni niepełnosprawni w 2011 roku stanowili nieco mniej liczną grupę – 2167,1 tys. osób. Ich liczebność zmniejszyła się w stosunku do 2002 roku o 15,6%. Podobnie jak wśród kobiet mniejszy spadek mężczyzn niepełnosprawnych widoczny jest w miastach o 8,5%, natomiast na wsi o ponad 25%. Wydaje się, że niepełnosprawność częściej dotyka mieszkańców miast niż wsi. Istotne zmiany zauważa się analizując poszczególne kategorie osób niepełnosprawnych. Liczba osób uznanych za prawnie niepełnosprawne w 2011 r. wyniosła 3 131,9 tys. i zmniejszyła się w stosunku do 2002 r. o blisko 30%. Większy spadek liczby osób uznanych za prawnie niepełnosprawne odnotowuje się wśród osób mieszkających na wsi (o ponad 40%), w miastach o ponad 20%. Zmiany w przepisach prawnych i zaostrzenie przepisów dotyczących przyznawania rent z tytułu niezdolności do pracy i podobnych świadczeń spowodowały znaczne zmniejszenie się zbiorowości osób uznanych za prawnie niepełnosprawne. Przy czym należy zauważyć, że największy - ponad trzykrotny - spadek widoczny jest w grupie osób uznanych za prawnie niepełnosprawne tzn. takich które określiły, że posiadają odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, ale nie odczuwają żadnych ograniczeń do wykonywania zwykłych (podstawowych) czynności życiowych związanych z wiekiem. W 2011 roku stanowiły one 1,2% ogółu ludności, natomiast w 2002 ich odsetek wynosił 4,3%.

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)

Źródło: GUS

Zwraca uwagę fakt, że zwiększyła się istotnie (o ponad 50%) – w stosunku do wyników spisu 2002 – liczba osób uznanych za biologicznie niepełnosprawne, tj. takich, które nie posiadają orzeczenia, ale ich subiektywna ocena wskazywała, że miały (odczuwały) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych. Ich liczba wyniosła 1 565,6 tys. tj. 4,1% ogółu ludności (w 2002 stanowili oni 2,6% ogółu ludności). Zarówno w miastach, jak i na wsi, obserwuje się bardzo dynamiczny wzrost osób uznanych za biologicznie niepełnosprawne.

Wśród ogółu osób niepełnosprawnych mężczyźni stanowili 46%. Rozpatrując ich zbiorowość według podstawowych kategorii zauważa się, że w 2011 roku najliczniejszą grupę spośród nich stanowili ci mężczyźni, którzy deklarowali ograniczenie sprawności oraz posiadanie odpowiedniego orzeczenia wydanego przez organ do tego uprawniony, tzn. uznani za prawnie i biologicznie niepełnosprawnych. Odsetek ich wyniósł 60,5%. Najczęściej deklarowali umiarkowane ograniczenie sprawności. Natomiast spośród ogółu mężczyzn niepełnosprawnych 11,2% oceniało swoją sprawność, jako całkowicie ograniczoną, a 15,8 % jako poważnie ograniczoną.

Znacznie mniejszą grupę osób uznanych za prawnie i biologicznie niepełnosprawne stanowiły kobiety, których udział wyniósł 53% wśród ogółu kobiet niepełnosprawnych. Nieco rzadziej niż mężczyźni deklarowały one całkowite ograniczenie sprawności (9,7%). Na podobnym poziomie kształtuje się odsetek kobiet o poważnym ograniczeniu sprawności (14,4%).

Tabela 2 . Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 roku - wyniki wstępne

Wyszczególnienie	Ogółem		
	Razem	Mężczyźni	Kobiety
	W tysiącach		
Osoby niepełnosprawne	4697,5	2167,1	2530,4
	W odsetkach		
Osoby uznane za biologicznie niepełnosprawne odczuwające ograniczenie sprawności:	33,3	28,6	37,4
a) całkowite	1,7	1,4	2,0
b) poważne	8,2	6,7	9,5
c) umiarkowane	23,4	20,6	25,8
Osoby uznane za biologicznie i prawnie niepełnosprawne odczuwające ograniczenie sprawności	56,5	60,5	53,0
a) całkowite	10,4	11,2	9,7
b) poważne	15,1	15,8	14,4
c) umiarkowane	31,0	33,5	28,9
Osoby uznane za prawnie niepełnosprawne o stopniu:	10,2	10,8	9,7
a) znacznym	1,3	1,3	1,3
b) umiarkowanym	3,7	3,9	3,6
c) lekkim	4,0	4,3	3,8
Osoby w wieku (0 – 15) posiadające orzeczenie o niepełnosprawności	0,5	0,6	0,4
Nieustalonym	0,7	0,8	0,6

Źródło: GUS

Wśród zbiorowości osób nieposiadających odpowiedniego orzeczenia, a deklarujących ograniczenie sprawności, mężczyźni stanowili blisko 29%, natomiast odsetek wśród ogółu kobiet niepełnosprawnych był znacznie wyższy i wyniósł 37,4%. W grupie osób uznanych za biologicznie niepełnosprawne, zarówno mężczyźni jak i kobiety, najczęściej deklarowali umiarkowane ograniczenie sprawności (odpowiednio 20,6% i 25,8%). Należy zauważyć, że

w omawianej grupie osób niepełnosprawnych osoby oceniające swoje ograniczenie jako całkowite stanowiły najniższy udział w porównaniu z osobami, które oprócz ograniczenia sprawności posiadają stosowne orzeczenie. Jednocześnie zwraca uwagę fakt, że wśród mężczyzn i kobiet niepełnosprawnych, niemalże co dziesiąta osoba - niezależnie od płci posiadała wyłącznie prawne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, natomiast nie odczuwała żadnego ograniczenia sprawności w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych.

Rozdział 3. Osoby niepełnosprawne w Koszalinie

Trudno jest dokładnie określić liczbę osób niepełnosprawnych mieszkających w Koszalinie, ponieważ informacje o osobach niepełnosprawnych są rozproszone w różnych instytucjach, jednocześnie mogą się ze sobą wzajemnie pokrywać. Orzecznictwo w naszym kraju realizowane jest w ramach trzech systemów, tj.:

- a) orzecznictwa w powiatowych zespołach ds. orzekania o niepełnosprawności, które określają stopień naruszenia sprawności organizmu orzekanego (stopień znaczny, umiarkowany, lekki),
- b) orzecznika ZUS, określającego zdolność do pracy orzekanego (całkowita niezdolność do pracy i samodzielnej egzystencji, całkowita niezdolność do pracy, częściowa niezdolność do pracy),
- c) orzecznictwa branżowego (Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, gdzie określa się całkowitą niezdolność do samodzielnej egzystencji lub niezdolność do pracy w gospodarstwie rolnym) orzecznictwa resortowego (wojskowe, policyjne o zaliczeniu do I, II i III grupy inwalidów).

W efekcie o niepełnosprawności orzeka się w niezależnych od siebie instytucjach, które nie współpracują ze sobą z uwagi na brak rozwiązań systemowych, stąd trudności z pozyskaniem danych.

Szczegółowych danych dotyczących wieku, wykształcenia, rodzaju, przyczyny niepełnosprawności części niepełnosprawnych mieszkańców Koszalina dostarcza analiza danych osób orzeczonych w Miejskim Zespole ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy ul. Podgórznej 16 w Koszalinie w okresie: od 1 stycznia 2008 roku do 31 grudnia 2012 r. Grupę tę charakteryzuje poniższa tabela.

Tabela 3. Przyczyny niepełnosprawności u dzieci z podziałem na wiek

Przyczyna niepełnosprawności	łącznie	łącznie	łącznie	0-3 r. ż.	0-3 r. ż.	0-3 r. ż.	4-7r. ż.	4-7 r. ż.	4-7 r. ż.	8-16 r. ż.	8-16 r. ż.	8-16 r. ż.
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Upośledzenie umysłowe	3	3	3	0	0	0	1	1	2	2	2	1
Choroby psychiczne	7	9	8	1	1	1	1	1	1	5	7	6
Zaburzenia głosu, mowy, choroby słuchu	17	11	13	6	0	1	4	6	5	7	5	7
Choroby narządu wzroku	4	9	12	1	3	4	0	5	6	3	1	2
Upośledzenie narządu ruchu	12	19	18	5	6	5	2	7	6	5	6	7
Epilepsja	13	7	8	2	3	0	3	1	3	8	3	5
Choroby układu oddechowego i krążenia	24	19	30	15	10	23	5	3	5	4	6	2
Choroby układu pokarmowego	2	2	3	1	0	0	1	0	0	0	2	3
Choroby układu moczowo-płciowego	3	3	8	0	1	3	1	1	4	2	1	1
Choroby neurologiczne	12	18	13	5	2	6	3	10	2	4	6	5

Inne, w tym schorzenia endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	30	27	29	7	12	11	10	8	6	13	7	12
Całościowe zaburzenia rozwojowe	11	14	19	2	4	4	6	5	8	3	5	7
Razem	138	141	164	45	42	58	37	48	48	56	51	58

Źródło: UM, opracowanie własne

Tabela 4. Charakterystyka osób niepełnosprawnych zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu powyżej 16 roku życia przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie w latach 2008 - 2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Lekki stopień niepełnosprawności	408	619	635	591	562
Umiarkowany stopień niepełnosprawności	494	482	496	547	608
Znaczny stopień niepełnosprawności	408	379	440	459	468
Razem	1310	1480	1571	1597	1638

Źródło: UM, opracowanie własne

W latach 2008 – 2012 wydano najwięcej orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności, tj. 37% ogółu wydanych orzeczeń, następnie orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności - 35%, u 28% osób orzeczono znaczny stopień niepełnosprawności.

Rozdział 4. Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP w Koszalinie.

W dniu 31 grudnia 2011 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Koszalinie (PUP) zarejestrowanych było 542 niepełnosprawnych mieszkańców Koszalina nie pozostających w zatrudnieniu, co stanowiło ok. 9,5 % ogółu zarejestrowanych mieszkańców miasta. Liczba ta nieznacznie się zwiększyła w porównaniu z rokiem 2010 (527 osób). Osoby niepełnosprawne należą do grupy osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Rehabilitacja zawodowa tych osób jest szczególnie trudna, ponieważ ograniczenia zdrowotne znacznie zawężają im możliwość wyboru zawodu. Osoby, u których niepełnosprawność orzeczono w wieku dorosłym często nie potrafią odnaleźć się w nowej sytuacji i zaakceptować konieczności przekwalifikowania się. Gdy niepełnosprawność ma charakter stały, a rodzaj schorzenia wymaga ciągłej opieki osób trzecich, aktywizacja zawodowa na otwartym rynku pracy jest niezmiernie trudna. Stan zdrowia nie jest jednak jedyną barierą w podjęciu przez osoby niepełnosprawne zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. Niejednokrotnie decydujący jest również brak kwalifikacji zawodowych. Istotnymi przeszkodami są także brak doświadczenia zawodowego i bariera wieku. Bezrobocie ma zawsze negatywny wpływ na psychikę osoby, której dotyczy. Niska samoocena i bierność to tylko niektóre ze skutków pozostawania w bezrobociu, będące jednocześnie przyczynami nieudanych prób aktywizacji zawodowej. Sytuację osób niepełnosprawnych dodatkowo pogarsza stopniowe ograniczanie ulg i przywilejów, jakie posiadały zakłady pracy chronionej z tytułu zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Ograniczenie przywilejów oraz wzrost wymagań, jakim musieli sprostać pracodawcy, żeby utrzymać status zakładu pracy chronionej były jedną z przyczyn likwidacji części ZPChr-ów również na terenie Koszalina. Z danych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wynika, że w okresie od 2007 r. do 2011 r. na terenie Koszalina przestały działać cztery takie zakłady. Przepis nakładający na pracodawców zatrudniających powyżej 25 osób obowiązek zatrudnienia minimalnej liczby osób niepełnosprawnych, nie poprawił sytuacji tych osób i nie zmniejszył wśród nich poziomu bezrobocia. Nieprzychylnie lub obojętne nastawienie pracodawców do

zatrudniania osób niepełnosprawnych wynika w dużej mierze z nieznamości pozytywnych aspektów związanych z ich zatrudnieniem.

Struktura osób niepełnosprawnych pod względem wykształcenia, wieku, czasu pozostawania bez pracy, stopnia i przyczyn niepełnosprawności.

Tabela 5. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011) cz. I

Osoby niepełnosprawnej								
Wyszczególnienie		Bezrobotni (ogółem)	czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)					
			do 1	1 - 3	3 – 6	6- 12	12 – 24	pow. 24
Ogółem		452	21	64	64	97	94	112
płeć	mężczyźni	239	10	25	36	60	41	67
	kobiety	213	11	39	28	37	53	45

Źródło: UM, opracowanie własne na podstawie danych PUP

W PUP w Koszalinie w 2011 roku były zarejestrowane 453 osoby niepełnosprawne, z czego 239 osób to mężczyźni i 213 kobiet. Niepokojący jest fakt, że najliczniejszą grupę reprezentują osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy (94 osoby pozostające bez pracy przez 12 - 24 miesiące i 112 osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy). Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły aż 45,6 % ogółu bezrobotnych osób niepełnosprawnych.

Tabela 6. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011 r.)

Osoby niepełnosprawne							
Poszukujący pracy (ogółem)		czas pozostawania bez pracy (w miesiącach)					
		do 1	1 – 3	3 – 6	6- 12	12 – 24	pow. 24
Ogółem		7	18	11	11	16	27
płeć	mężczyźni	3	14	8	6	9	16
	Kobiety	4	4	3	5	7	11
Stopień niepełnosprawności				Bezrobotni - ogółem	Bezrobotni 12 – 24		Bezrobotni pow. 24
		znaczny		4	3		-
		umiarkowany		47	10		7
		lekki		401	81		105

Źródło: UM, opracowanie własne na podstawie danych PUP

Według danych PUP w Koszalinie 90 osób niepełnosprawnych poszukiwało pracy, z czego większość (56 osób) stanowili mężczyźni, mniejszość, bo 34 - kobiety. Niestety podobnie jak w przypadku osób bezrobotnych i tu dominującą grupą były osoby długotrwale poszukujące pracy, czyli poszukujące pracy powyżej 12 miesięcy (43 osoby spośród 90). Stanowią one 47, 8 % ogółu poszukujących pracy. 401 z 452 zarejestrowanych to osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności, kolejno z umiarkowanym - 47 osób i 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności. Najliczniejszą grupę osób z lekkim stopniem niepełnosprawności charakteryzuje długotrwale pozostawanie bez pracy- 46, 6 % spośród nich pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Tabela 7. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011 roku), cz. II

			Bezrobotni ogółem	Bezrobotni 12 – 24 miesiące	Bezrobotni pow. 24 miesięcy
Osoby bez kwalifikacji		Ogółem	100	30	17
		Kobiety	60	20	9
wiek	18 – 24	Ogółem	7	1	-
		Kobiety	4	1	-
	25 – 34	Ogółem	56	12	7
		Kobiety	27	9	3
	35 – 45	Ogółem	66	13	10
		Kobiety	38	8	8
	45 - 54	Ogółem	151	35	44
		Kobiety	81	20	21
	55 – 59	Ogółem	135	28	39
		Kobiety	63	15	13
	60 i więcej	Ogółem	37	5	12
		Kobiety	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Koszalinie

Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie, ponad ¼ to osoby bez kwalifikacji (100 z 452 ogółu zarejestrowanych). Największą grupę wśród bezrobotnych w 2011 roku stanowiły osoby między 45 - 54 rokiem życia i między 55 - 59 (aż 286 z 452 bezrobotnych, czyli 52,8 % ogółu zarejestrowanych). Najliczniejszą grupą wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych była grupa długotrwale bezrobotnych - pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy. Prawie połowa, bo aż 47 spośród 100 osób bez kwalifikacji to osoby długotrwale bezrobotne. To samo dotyczy grupy między 45 – 54 rokiem życia i 55 - 59 rokiem życia. Ponad połowa z tych osób, bo aż 51 % była bez pracy ponad 12 miesięcy.

Tabela 8. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011 roku), cz. III

Osoby niepełnosprawnej		
Wyszczególnienie		Bezrobotni (ogółem)
Wykształcenie	Wyższe	17
	Policealne i średnie zawodowe	93
	W tym specjalne	1
	Średnie ogólne	35
	W tym specjalne	-
	Zasadnicze zawodowe	133
	W tym specjalne	6
	Gimnazjalne	3
	W tym specjalne	1
	Podstawowe i podstawowe nieukończone	171
	W tym specjalne	2

Źródło: UM, opracowanie własne na podstawie danych PUP

Wśród bezrobotnych osób niepełnosprawnych największą grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i nieukończonym podstawowym (171 z 452 ogółu

zarejestrowanych). Drugą, co do liczebności grupą są osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 133 osoby z 452 zarejestrowanych. Obie te grupy stanowią aż 67,3 % ogółu zarejestrowanych.

CZĘŚĆ II. DZIAŁANIA W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ ORAZ PRZESTRZEGANIA PRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

DZIAŁ 1. STAN ISTNIEJĄCY - CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW

Rozdział 1. Poradnictwo specjalistyczne, w tym interwencja kryzysowa.

Osoby niepełnosprawne mogą korzystać z poradnictwa specjalistycznego w ramach działalności Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i Powiatowego Urzędu Pracy. Informacji o prawach i uprawnieniach udziela również Pełnomocnik ds. Osób Niepełnosprawnych, oraz członkowie organizacji pozarządowych.

W ramach usług Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej (MOPS) osoby niepełnosprawne mogą uzyskać pomoc:

- Ø psychologiczną
- Ø prawną
- Ø socjalną
- Ø w zakresie programów i działań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych przy zaangażowaniu środków z PFRON
- Ø działalności prowadzonej przez instytucje i organizacje pozarządowe na rzecz osób niepełnosprawnych.

Ponadto w ramach realizowanej pracy socjalnej udzielane są porady w zakresie możliwości zapewnienia osobom niepełnosprawnym usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych w środowisku w zakresie możliwości umieszczenia w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych, zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych i w ośrodkach wsparcia: dzienne domy pomocy społecznej, środowiskowe domy samopomocy.

Specyficzną postać poradnictwa stanowi interwencja kryzysowa, na którą składają się różne formy pomocy psychologicznej, socjalnej, prawnej, które mają na celu przywrócenie równowagi psychicznej po krytycznym wydarzeniu życiowym. Interwencja kryzysowa charakteryzuje się tym, iż podejmowana jest praktycznie natychmiast po kryzysowym wydarzeniu, ma postać epizodyczną, tj. koncentruje się na problemie „tu i teraz”, zmierzając do jego rozwiązania w trakcie intensywnych kontaktów w określonym czasie. W efekcie dobrze przeprowadzona interwencja kryzysowa zapobiega dalszej dezorganizacji i utrwaleniu się negatywnych skutków kryzysowego zdarzenia, zwłaszcza nagle pojawiającej się niepełnosprawności.

Koszalińskie rodziny, gdzie jest osoba niepełnosprawna i dodatkowo występuje przemoc w rodzinie, mogą skorzystać z pomocy w następujących jednostkach:

w MOPS:

- Ø w Punkcie Informacyjno - Konsultacyjnym dla ofiar i sprawców przemocy osoby uwikłane w przemoc otrzymują informacje na temat instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy i zakresie pomocy jaką świadczą

- Ø osoby doświadczające przemocy mogą skorzystać z indywidualnych porad psychologicznych, konsultacji prawnych a także brać udział w grupie wsparcia dla ofiar przemocy domowej
- Ø osobom stosującym przemoc w rodzinie proponowany jest udział w Programie korekcyjno - edukacyjnym dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanym każdego roku przez MOPS

Centrum Kryzysowe dla Kobiet i Kobiet z Dziećmi „NADZIEJA” im. bł. Jana Pawła II mieszczące się w Koszalinie na ul. Harcerskiej 17

jest placówką, której głównym zadaniem jest kompleksowa pomoc w wyjściu z sytuacji kryzysowej ofiarom przemocy w rodzinie kobietom i ich dzieciom poprzez udzielenie schronienia i wielowymiarową pomoc.

Dom Samotnej Matki „Dar Życia” w Koszalinie, ul. Wojska Polskiego 13

zapewnia schronienie matkom małoletnich dzieci (do lat 3) i kobietom w ciąży, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej. Kobiety otrzymują także pomoc materialną, zdrowotną, prawną i psychologiczną. Osoby niepełnosprawne mogą skorzystać z poradnictwa w zakresie aktywizacji zawodowej. W ramach działalności organizacji pozarządowych, osoby niepełnosprawnej mogą uzyskać pomoc w formie poradnictwa specjalistycznego:

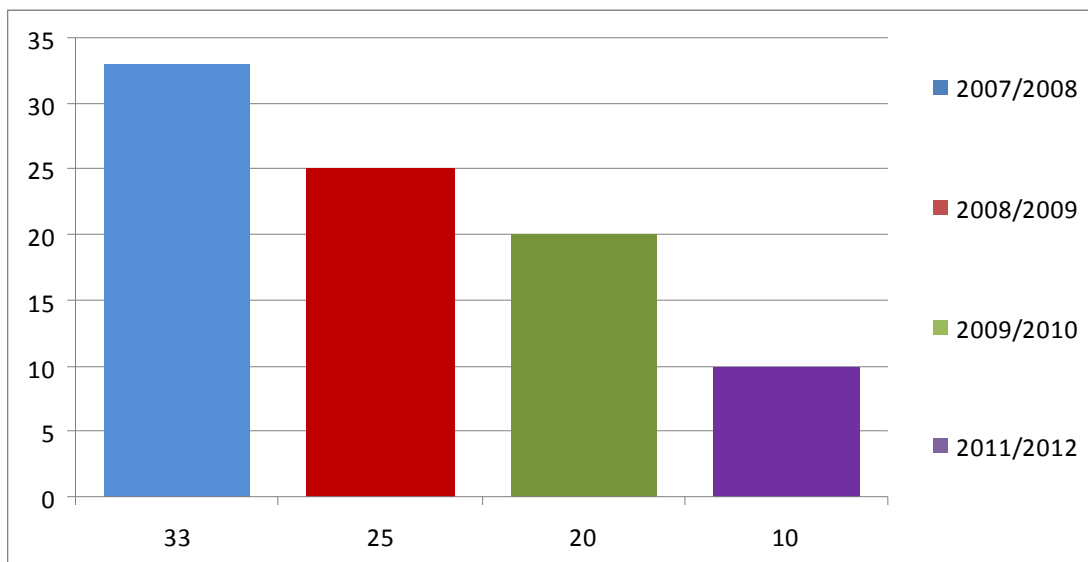
- a) usługi bezpłatnej kwalifikowanej pomocy prawnej, poradnictwa obywatelskiego, poradnictwa socjalnego,
- b) usługi bezpłatnej pomocy psychologicznej i poradnictwa rodzinnego,
- c) pomoc informacyjną, poprzez wydawanie poradników zawierających kompleksowe omówienie regulacji prawnych dot. osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów.

Rozdział 2. Wczesna interwencja (dzieci w wieku 0-6 lat).

Na działania z zakresu wczesnej interwencji składają się: kompleksowa diagnostyka medyczna, konsultacje, obserwacja trudnych przypadków, wczesna terapia wieloprofilowa, diagnostyka i pomoc psychologiczna, wczesne wspomaganie rozwoju, terapia pedagogiczna i logopedyczna, rehabilitacja lecznicza. Na terenie Koszalina działają placówki oświatowe, które podejmują działania z elementami wczesnej interwencji, w tym wczesne wspomaganie rozwoju:

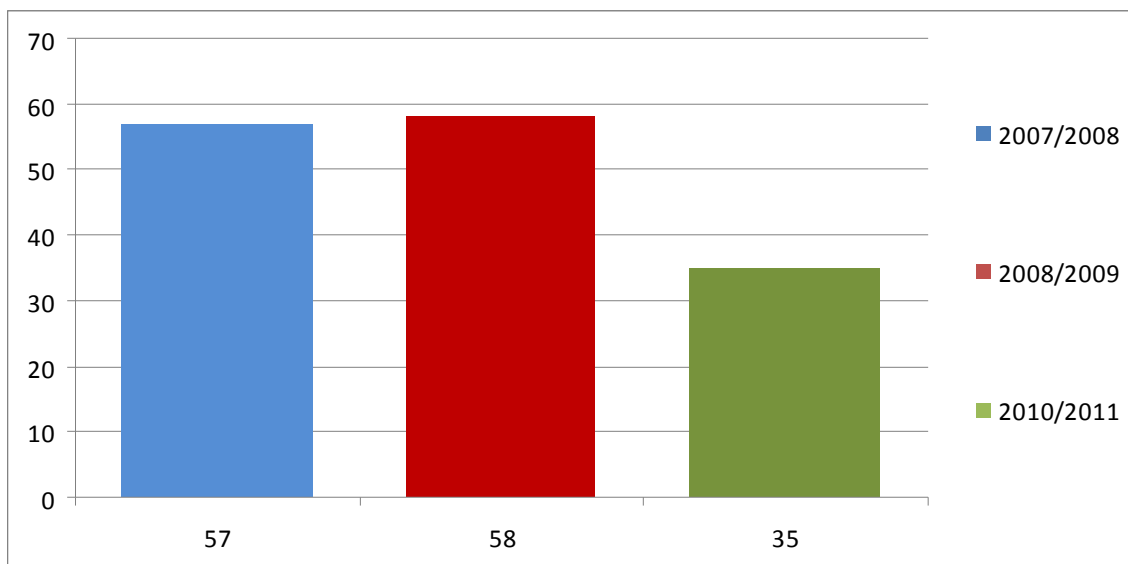
Wczesne wspomaganie rozwoju (WWR) prowadzone jest w Miejskiej Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Koszalinie przy ul. Morskiej 41 (MPPP) od 2006 roku. MPPP obejmuje opieką dzieci, które uzyskały opinię o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju.

Wykres 2. Liczba opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka wydanych przez Zespół Orzekający MPPP w latach 2007 – 2012

Źródło: UM, opracowanie własne

Wykres 3. Liczba dzieci objętych zajęciami wczesnego wspomagania rozwoju na terenie MPPP w latach 2007 - 2011

Źródło: UM, opracowanie własne

Formy diagnozy i terapii:

Każde z dzieci objętych WWR jest diagnozowane przez psychologa i logopedę oraz konsultowane przez lekarza i rehabilitanta ruchowego. Dla każdego sporządzany jest indywidualny plan wspomagania rozwoju. W zależności od potrzeb i możliwości dziecka zajęcia prowadzone są w formie indywidualnej lub grupowej. Czynności diagnostyczne przeprowadzane są także w miejscu zamieszkania dziecka. Równoległe z terapią dzieci realizowana jest psychoedukacja rodziców. W MPPPP jest możliwość obserwowania zajęć z dziećmi przez tzw. „lustra weneckie”.

Formy terapii:

- Ø indywidualna terapia logopedyczna,
- Ø logopedyczne zajęcia grupowe dla dzieci z opóźnionym rozwojem mowy i ich rodziców (dwie grupy, spotkania, co dwa tygodnie),
- Ø zajęcia dla grupy dzieci z nieharmonijnym rozwojem,
- Ø indywidualna terapia pedagogiczna,
- Ø indywidualna terapia psychologiczna,
- Ø indywidualna rehabilitacja ruchowa (spotkania raz lub dwa razy w tygodniu),
- Ø grupowe zajęcia psychologiczne dla małych dzieci z autyzmem (spotkania co tydzień),
- Ø grupowe zajęcia dla dzieci z Zespołem Aspergera (spotkania co tydzień)
- Ø konsultacje domowe,
- Ø poradnictwo i instruktaż dla rodziców,
- Ø spotkania z rodzicami.

Polski Związek Głuchych - Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Koszalinie (PZG - Poradnia) przy ulicy Jana z Kolna 24 b

w 2005 roku PZG - Poradnia otrzymała z Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu referencje na realizację zadań wynikających z Pilotażowego Programu Rządowego „Wczesna, wielospecjalistyczna, kompleksowa, skoordynowana i ciągła pomoc dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością lub niepełnosprawnemu oraz jego rodzinie” (WWKSC). Obejmowała wczesnym wspomaganie, opieką i terapią w 2007 roku 225 dzieci w wieku 0-6 lat (2006 roku 173), w tym z miasta Koszalina 140 dzieci (w 2006 roku 115). W 2008 roku po zakończeniu w/w Programu PZG Poradnia jako Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej otrzymała kontrakt na powyższy zakres usług w ramach „Poradni rehabilitacji dzieci z wadą wieku rozwojowego”. W roku 2010 PFRON ogłosił konkurs ofert dla podmiotów rekomendowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej i Sportu. Dzięki wcześniejszemu doświadczeniu PZG Poradnia złożyła ofertę i otrzymała dofinansowanie, które pozwoliło na zorganizowanie dodatkowych zajęć całorocznych dla grupy podopiecznych. PZG Poradnia udziela pomocy dzieciom i młodzieży oraz dorosłym poprzez udzielanie świadczeń w 6 poradniach:

- 1) Poradni psychologicznej,
- 2) Poradni logopedycznej.
- 3) Ośrodka rehabilitacji słuchu i mowy.
- 4) Ośrodka rehabilitacji dzieci z wadami wieku rozwojowego.
- 5) Poradni otolaryngologicznej.
- 6) Poradni audiologiczno-foniatrycznej.

Dzieci są rehabilitowane indywidualnie, tj. poprzez terapię logopedyczną, psychologiczną oraz zajęcia terapeutyczne w zakresie rehabilitacji ruchowej i pedagogiki specjalnej. Prowadzone są „Warsztaty dla rodziców” w dwóch 3-miesięcznych cyklach po 10 uczestników w każdym. W małych grupach po 4 - 8 osób odbywa się terapia zajęciowa oraz zajęcia ruchowe dla dzieci. Rodzice otrzymują informacje o planie rehabilitacji dziecka, poszczególnych zajęciach, a także instruktaż oraz materiały do kontynuowania ćwiczeń w warunkach domowych.

Rozdział 3. Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej.

Edukacja dzieci i młodzieży niepełnosprawnej odbywa się w szkołach integracyjnych, w szkołach ogólnodostępnych z oddziałami integracyjnymi, w szkołach ogólnodostępnych oraz w szkołach i placówkach specjalnych.

Kwalifikowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do oddziałów i szkół, w których znajdują się oddziały integracyjne odbywa się na podstawie orzeczeń wydawanych przez MPPP, odpowiednią do miejsca zamieszkania dziecka/ucznia.

3.1 Placówki integracyjne

Przedszkole Integracyjne z siedzibą przy ul. Władysława IV 143 w Koszalinie z oddziałami w Szkole Filialnej Szkoły Podstawowej nr 17 im. Orła Białego z siedzibą przy ul. Szkolnej 1 w Koszalinie. Przedszkole Integracyjne utworzone zostało w roku szkolnym 1998/99 na podstawie Uchwały nr XL/43/98 Rady Miejskiej w Koszalinie. Rozpoczęło pracę z czterema oddziałami integracyjnymi, do których przyjęto 20 dzieci niepełnosprawnych z terenu Miasta. Obecnie Przedszkole Integracyjne składa się z 6-ciu oddziałów integracyjnych i 1 oddziału ogólnodostępnego, do których uczęszcza 155 dzieci, w tym 22 dzieci z niepełnosprawnością. Do przedszkola przyjmowane są dzieci niepełnosprawne bez względu na rodzaj schorzenia, z aktualnym orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego z MPPP.

Obecnie do przedszkola uczęszczają dzieci z następującymi schorzeniami:

- Ø niepełnosprawnością ruchową - 7 dzieci
- Ø słabowidzące - 2 dzieci
- Ø niedosłyszące - 1 dziecko
- Ø z afazją - 2 dzieci
- Ø z zespołem Williama - 1 dziecko
- Ø z zespołem Downa - 2 dzieci
- Ø z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim - 2 dzieci
- Ø z autyzmem – 5 dzieci.

Pedagogi przedszkolni opracowują programy indywidualne dla dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. W ramach pomocy psychologiczno - pedagogicznej powołane są zespoły, a pomocą objętych jest 66 dzieci. 10 nauczycielek posiada wykształcenie w kierunku pracy z dziećmi niepełnosprawnymi.

Tabela 9. Zespoły powołane w ramach pomocy psychologiczno - pedagogicznej Przedszkola Integracyjnego w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	Liczba oddziałów	w tym oddziałów integracyjnych	liczba dzieci	w tym niepełnosprawnych	słabosłyszących	słabowidzących	z niepełnosprawnością ruchową	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	z niepełnosprawnością sprzężoną	niedostosowani społecznie	z zaburzeniami zachowania	z zaburzeniami psychicznymi	z chorobami przewlekłymi
2011/2012	6	6	139	24	2	3	7	6	2	0	4	0	0
2012/2013	7	6	155	22	1	2	7	5	0	0	7	0	0

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.2. Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 21 z siedzibą przy ul. Spasowskiego 14 w Koszalinie

Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 21 w Koszalinie funkcjonuje od 1994 r. Od 1 stycznia 2001 r. jest szkołą integracyjną. Przed 2001 rokiem w szkole były tworzone klasy integracyjne na wszystkich poziomach nauczania. Szkoła jest dostosowana do potrzeb uczniów niepełnosprawnych. W szkole realizowane są programy terapeutyczne, m.in. przeznaczone dla uczniów klas I – III, takie jak program „Uwaga sposób na sukces” (innowacyjny program nauczania łączący zajęcia edukacyjne z terapią prowadzoną metodą Tomatisa), programy innowacyjne polegające na wspieraniu procesu terapeutyczno - dydaktycznego dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych z wykorzystaniem metody integracji sensorycznej. W szkole odbywają się również zajęcia wspomagające dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych: gimnastyka korekcyjna, zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, socjoterapia, logopedia, zajęcia komputerowe e-Kids Network - „Nauka i zabawa przy komputerze”, kinezylogia edukacyjna, logorytmika, muzykoterapia oraz praca z dzieckiem dyslektycznym i autystycznym.

Tabela 10. Oddziały Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 21 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	2011/2012	2012/2013
Ilość oddziałów integracyjnych	18	18
uczniowie pełnosprawni i niepełnosprawni z podziałem na rodzaje niepełnosprawności	347	347
w tym niepełnosprawni:	59	58
Słabowidzący	2	3
Słabosłyszący	6	6
niepełnosprawni ruchowo	17	20
z upośledzeniem w stopniu lekkim	13	10
z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym	2	1
z autyzmem	7	8
przewlekle chore	1	-
niepełnosprawni społecznie	-	1
z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania	2	1
z zaburzeniami sprzężonymi	9	8

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.3 Szkoła Podstawowa nr 13 z siedzibą przy ul. Rzemieśniczej 9 w Koszalinie

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców Miasta w 2007 r. w Szkole Podstawowej nr 13 w Koszalinie utworzono oddziały integracyjne. Aktualnie takie oddziały są na każdym poziomie kształcenia. Do dzieci niepełnosprawnych skierowana jest dodatkowa oferta zajęć wspomagających, gimnastyka korekcyjna, zajęcia wyrównawcze, korekcyjno - kompensacyjne, prowadzona jest terapia pedagogiczna, logopedyczna, kinezylogia edukacyjna i zajęcia rewalidacyjne (praca z dzieckiem dyslektycznym, z zespołem Aspergera, autystycznym, logorytmika). Ponadto prowadzone są nieodpłatne badania słuchu uczniów przez pracowników poradni wad słuchu.

Tabela 11. Oddziały Szkoły Podstawowej nr 13 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	2011/2012	2012/2013
-------------	-----------	-----------

ilość oddziałów	12	13
w tym oddziałów integracyjnych	5	5
liczba dzieci	228	240
w tym niepełnosprawni:	22	26
słabosłyszących/słabosłyszających	-	1/0
niepełnosprawni ruchowo+ afazja	5	4+2
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	3	4
z niepełnosprawnością sprzężoną	2	1
niedostosowani społecznie	1	2
z zaburzeniami zachowania	7	5
z zaburzeniami psychicznymi	0	0
z chorobami przewlekłymi autyzm+ asperger	1	1+3
z upośledzenie umiarkowanym lub znacznym	3	3

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.4. Zespół Szkół nr 2 (Gimnazjum nr 4 i V Liceum Ogólnokształcące) z siedzibą przy ul. Jedności 9 w Koszalinie

Zespół Szkół nr 2 w Koszalinie jest szkołą, w której mogą kontynuować naukę dzieci i młodzież niepełnosprawna, ponieważ tworzone są w nim klasy integracyjne, w zależności od potrzeb i zainteresowania uczniów kształceniem w tych klasach. Kształcenie odbywa się na poziomie gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym - w liceum ogólnokształcącym. Szkoła gimnazjalna dostosowana jest do potrzeb uczniów niepełnosprawnych, znajdują się tam podjazdy i winda oraz dostosowane są toalety.

Zajęcia z uczniami niepełnosprawnymi prowadzone są przez nauczycieli specjalistów, posiadających kwalifikacje do prowadzenia zajęć rewalidacyjnych, logopedycznych, rehabilitacji i socjoterapii. Prowadzone są też zajęcia korekcyjno-kompensacyjne. Zajęcia rehabilitacyjne prowadzone są w przystosowanych do tego salach - siłowni i sali korekcyjnej, wyposażonych w rowerek stacjonarny, materace drabinki, piłki rehabilitacyjne, laski gimnastyczne, woreczki rehabilitacyjne. Gabinet socjoterapii urządzono tak by stworzyć przyjazną atmosferę. Zajęcia specjalistyczne prowadzone są z wykorzystaniem programów komputerowych.

Tabela 12. Oddziały Gimnazjum nr 4 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	ilość oddziałów	w tym oddziałów integracyjnych	liczba dzieci	w tym niepełnosprawnych	słabosłyszących	słabowidzących	niepełnosprawni ruchowo	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	niepełnosprawność sprzężoną	niedostosowani społecznie	z zaburzeniami zachowania	z chorobami przewlekłymi+ autyzm+Asperger
2011/2012	12	6	253	11	2	0	3	4	0	1	3	3+1
2012/2013	12	6	240	15	3	0	4	3	0	3	1	5+1

Źródło: UM, Wydział Edukacji

Tabela 13. Oddziały V Liceum Ogólnokształcącego w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	liczba oddziałów	w tym oddziałów integracyjnych	liczba dzieci	w tym niepełnosprawnych	slaboslyszacych	slabowidzacych	niepełnosprawność ruchowa	z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	niepełnosprawność sprzężona	niedostosowani społecznie	z zaburzeniami zachowania	z zaburzeniami psychicznymi	z chorobami przewlekłymi+ autyzm+ Asperger
2011/2012	24	-	645	4	1	-	3	-	-	-	1	-	2
2012/2013	23	-	637	4	-	-	4	-	-	-	-	1	2

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.5. Placówki specjalne

Miasto Koszalin jest organem prowadzącym dla szkół i placówek integracyjnych bądź z oddziałami integracyjnymi oraz szkół i placówek specjalnych. W tych szkołach/placówkach uczą się i są objęte opieką dzieci i młodzież z upośledzeniem umysłowym: lekkim, umiarkowanym, znacznym i głębokim.

3.5a Zespół Szkół nr 12 z siedzibą przy ul Połczyńskiej 71 a w Koszalinie

Zespół Szkół nr 12 w Koszalinie (ZS Nr 12) jest szkołą dla uczniów z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym i z niepełnosprawnością sprzężoną (upośledzenie umysłowe i autyzm). Szkoła posiada podjazd i toalety dostosowane do potrzeb uczniów niepełnosprawnych.

Liczba uczniów niepełnosprawnych uczęszczających do ZS 12 w roku szkolnym 2012/13 to 127 uczniów, w podziale na szkoły:

- szkoła podstawowa - 48, w tym uczniów z autyzmem 6
- gimnazjum - 42, w tym z autyzmem 2
- szkoła zawodowa - 37, w tym z autyzmem 1.

Łącznie jest 15 oddziałów, w tym:

- Ø w szkole podstawowej 8 klas, w tym 3 dla uczniów z autyzmem,
- Ø w gimnazjum 4 klasy, w tym 1 dla uczniów z autyzmem,
- Ø w szkole zawodowej 3 klasy.

Szkoła zawodowa kształci młodzież w 3 kierunkach: kucharz małej gastronomii, kucharz i pracownik pomocniczy obsługi hotelowej.

W ZS 12 działa 9 kół zainteresowań (komputerowe, taneczne, j. angielskiego, ekologiczne, regionalne, artystyczne, małego kucharza, chór szkolny, SKS). W szkole organizowane są działania sportowe, kulturalne i kulinarne o charakterze międzyszkolnym i integracyjnym.

Dla uczniów niepełnosprawnych organizuje się dowóz tj.:

- Ø bus szkolny wykonuje 4 kursy dowożąc dzieci do i ze szkoły (15 uczniów),
- Ø wynajem autobusu MZK na dowóz uczniów z dworca PKP do szkoły (dla wszystkich pozostałych uczniów),
- Ø dowóz uczniów raz w tygodniu na zajęcia z pływania.

Dodatkowe zajęcia, które zapewnia SZ Nr 12 to:

- Ø logopedia,

- Ø gimnastyka korekcyjna,
- Ø integracja sensoryczna,
- Ø zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze,
- Ø zajęcia terapeutyczne,
- Ø zajęcia korekcyjno-kompensacyjne.

Tabela 14. Oddziały ZS nr 12 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych z podziałem na rodzaje niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	2011/2012	2012/2013
ilość oddziałów	16	15
w tym oddziałów integracyjnych	Nie dotyczy	Nie dotyczy
ilość uczniów	125	127
w tym niepełnosprawnych:	125	127
slabowidzących	1 w tym 1 z zaburzeniami sprzężonymi	1 w tym 1 z zaburzeniami sprzężonymi
slabosłyszących	1 w tym 1 z zaburzeniami sprzężonymi	2 w tym 2 z zaburzeniami sprzężonymi
niepełnosprawni ruchowo	-	1 w tym 1 z zaburzeniami sprzężonymi
z upośledzeniem w stopniu lekkim	109	107
z upośledzeniami w stopniu umiarkowanym	6	7
z autyzmem	8 w tym wszyscy ze sprzężonymi	8 w tym wszyscy ze sprzężonymi
przewlekłe chore	-	-
niedostosowani społecznie	-	-
z zaburzeniami psychicznymi i zaburzeniami zachowania	-	-
z zaburzeniami sprzężonymi	10	13

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.5b Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy z siedzibą przy ul. Rzecznej 5 w Koszalinie

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy (SOSW) powstał w 1977 r. dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym. Ośrodek obejmuje swoimi działaniami również uczniów z upośledzeniem w stopniu głębokim, a także z niepełnosprawnością sprzężoną. SOSW realizuje zadania edukacyjne w stosunku do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym. W jego skład wchodzi przedszkole i internat. SOSW posiada w pełni przystosowaną bazę lokalową do realizacji zadań edukacyjnych na 3 poziomach: szkoły podstawowej, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalnej (posiada 19 klasopracowni, w tym 6 specjalistycznych oraz 1 salę komputerową). W zespołach edukacyjno - terapeutycznych (oddziałach) praca dydaktyczno - wychowawcza realizowana jest w oparciu o indywidualne programy edukacyjne, zespołowy program edukacyjny oraz program wychowawczy. Każdy uczeń ma swój indywidualny program, który jest dostosowany do jego poziomu rozwoju intelektualnego oraz możliwości wykonawczych. Współautorami programu są nauczyciele pracujący z danym uczniem oraz jego rodzice.

Wszyscy uczniowie uczestniczą też w dodatkowych zajęciach, m.in. z: terapii mowy, terapii pedagogicznej, gimnastyki korekcyjnej, integracji sensorycznej, usprawniania manualnego, technik szkolnych, czy logorytmiki. Zajęcia te są przydzielane w zależności od potrzeb indywidualnych, możliwości oraz dodatkowych zaburzeń każdego z nich.

Tabela 15. Oddziały Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych z podziałem na rodzaje niepełnosprawności w latach 2011 - 2013

Rok szkolny	liczba oddziałów	w tym oddz. integracyjnych	liczba uczniów	w tym niepełnosprawni	slabowidzący	slabosłyszący	niepełnosprawni ruchowo	z upośledzeniem w stopniu lekkim	z upośledzeniem w stopniu umiarkowanym i znacznym	z autyzmem	przewlekłe chore	niedostosowani społecznie	psychicznymi i zaburzeniami	z zaburzeniami sprzężonymi
2011/ 2012	15	Nie dotyczy	107	107	-	-	-	-	107	-	-	-	-	16
2012/ 2013	15	Nie dotyczy	110	110	-	-	-	-	110	-	-	-	-	15

Źródło: UM, Wydział Edukacji

3.6. Inne placówki oświatowe

Oprócz szkół i placówek publicznych w Koszalinie znajduje się i jest dotowana przez Miasto Koszalin placówka niepubliczna, do której uczęszczają i są w niej objęte opieką i rehabilitacją dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie i ze sprzężonymi niepełnosprawnościami.

Ośrodek Rehabilitacyjno Edukacyjno Wychowawczy z siedzibą przy ul. Wyspiańskiego 4 w Koszalinie (OREW).

OREW jest niepubliczną placówką oświatową prowadzoną przez Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie dla dzieci i młodzieży w wieku od 2 do 25 lat. Działalność rozpoczął 3 września 2007 roku. Umożliwia on wychowankom kompleksową, wielospecjalistyczną, skoordynowaną pomoc rehabilitacyjną i edukację. W zajęciach uczestniczą dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami. Celem działalności OREW-u jest zapewnienie osobom niepełnosprawnym warunków sprzyjających ich rozwojowi. Zapewnienie rodzinom wszechstronnej pomocy w przygotowaniu ich do roli osób wspomagających rozwój swojego dziecka poprzez dostarczanie informacji, modelowanie umiejętności i stałe wzmacnianie poczucia kompetencji rodzicielskich. W OREW-ie, ze względu na różnorodny stopień niepełnosprawności intelektualnej wychowanków, prowadzone są następujące grupy:

- a) rewalidacyjno-wychowawcze - do których uczęszczają dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie w stopniu głębokim;
- b) grupa przedszkolna - dla dzieci ze sprzężoną niepełnosprawnością, do której uczęszczają dzieci niepełnosprawne intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym.

Ponadto prowadzi się tzw. Etapy Edukacyjne (w tym grupy dla dzieci z autyzmem) - to zajęcia dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym ze sprzężoną niepełnosprawnością, realizujących program nauczania i wychowania na poziomie klasy podstawowej i gimnazjum, dla dzieci z upośledzeniem umiarkowanym i znacznym. Zajęcia w grupach edukacyjnych opierają się na kompleksowo przygotowanym Indywidualnym Programie Edukacyjno - Terapeutycznym. W ramach programu dzieci poznają najbliższe otoczenie, uczą się samodzielności w działaniu, rozwijają swoją wiedzę i umiejętności, a także

kompetencje społeczne. W przypadku dzieci z autyzmem stosowane są szczególne procedury postępowania (programy stymulacyjne, dieta bezcukrowa, bezglutenowa i bezkazeinowa, programy uspołeczniające). OREW oferuje również dodatkowe specjalistyczne zajęcia tj. intensywną rehabilitację ruchową, integrację sensoryczną, terapię logopedyczną, terapię psychologiczną, hipoterapię i dogoterapię.

Rozdział 4. Rehabilitacja społeczna dzieci i młodzieży oraz dorosłych osób niepełnosprawnych.

Pomoc świadczoną w zakresie rehabilitacji społecznej dzieci, młodzieży i dorosłych osób niepełnosprawnych można podzielić na trzy kategorie:

- 1) pomoc uzyskiwaną w wyspecjalizowanych placówkach, polegającą na :
 - Ø objęciu osoby niepełnosprawnej indywidualnym programem rehabilitacji dostosowanym do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności i możliwości osoby. Osoba niepełnosprawna korzysta regularnie z usług danej placówki, w formie dziennego pobytu przez określony czas (od kilku miesięcy do kilku lat),
 - Ø udzielaniu pomocy środowiskowej,
 - Ø wspieraniu edukacyjnym, terapeutycznym rodzin osób niepełnosprawnych, organizowaniu grup samopomocy.
- 2) pomoc doraźną lub okazjonalną, świadczoną głównie przez organizacje pozarządowe. Pomoc polega na udzielaniu porad, wsparcia, pomocy w uzyskaniu dostępu do różnych form rehabilitacji, organizowaniu prelekcji, pogadanek, szkoleń, tworzeniu możliwości uczestnictwa w spotkaniach integracyjnych osób z określonym rodzajem niepełnosprawności, wymianie doświadczeń, organizowaniu wyjazdów integracyjnych, imprez sportowych, kulturalnych, rehabilitacyjnych, turystycznych, a także na organizowaniu samopomocy członkowskiej,
- 3) wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ich uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, poprzez likwidację barier architektonicznych, barier w komunikowaniu się i barier technicznych.

Rozdział 5. Wspieranie osób niepełnosprawnych w procesie rehabilitacji w formie dofinansowania ze środków PFRON do różnych świadczeń.

- 1) zgodnie z art. 35a ust. 1 pkt. 7 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy między innymi dofinansowanie:
 - Ø uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
 - Ø sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
 - Ø zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
 - Ø likwidacji barier architektonicznych w komunikowaniu się i barier technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
 - Ø tłumacza języka migowego.

Zadania te realizuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS).

- 2) oprócz pomocy w ramach zadań realizowanych przez MOPS, osoby niepełnosprawne mogą ubiegać się o dofinansowanie ze środków PFRON w ramach

różnych programów celowych uchwalanych przez Radę Nadzorczą Funduszu, a realizowanych przez Oddziały Funduszu.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2010 - 2012.

O dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się:

- Ø osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- Ø osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną z rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku.

O dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów mogą ubiegać się osoby niepełnosprawnej które zakupiły przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze z dofinansowaniem z Narodowego Funduszu Zdrowia.

Tabela16. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2010 – 2012

Wyszczególnienie	Liczba	Kwota w tys. zł
Limit środków PFRON w 2010 roku	-	228,9
Dofinansowanie dla osób fizycznych		
Liczba złożonych wniosków	488	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2010 r.	446	227,4
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	395	198,4
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	51	29,0
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej		
Zawarte umowy ogółem – (Stowarzyszenia)	1	1,5
Wyłacone dofinansowanie ogółem	1	1,5
Limit środków PFRON w 2011 roku	-	231,8
Dofinansowanie dla osób fizycznych		
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	402	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2011 roku	362	231,8
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	301	188,2
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	61	43,6
Limit środków PFRON w 2012 roku	-	232,6
Dofinansowanie dla osób fizycznych		
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	527	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2012 roku	500	229,4
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	425	188,2
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	75	41,2
Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości prawnej		
Zawarte umowy ogółem - (stowarzyszenia)	1	0,4
Wyłacone dofinansowanie ogółem	1	0,4

W latach 2010 - 2012 liczba osób niepełnosprawnych ubiegających się o dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane na podstawie odrębnych przepisów wzrasta. W roku 2010 złożono 488 wniosków, z czego pozytywnie rozpatrzono 446 wniosków. W 2011 roku liczba osób ubiegających się

o dofinansowanie spadła do 402, tym samym zmalała liczba środków przyznanych wnioskodawcom. Natomiast w roku 2012 liczba osób ubiegających się o dofinansowanie wzrosła już z 488 do 527, co jest wzrostem w stosunku do 2010 roku o 0,01 %. W porównaniu do 2010 roku, w 2012 roku nastąpił także wzrost kwoty dofinansowania. W 2010 roku kwota ta wyniosła 227,4 tys. zł, w 2012 roku 229,4 tys., to jest była o 2 tys. zł wyższa.

Dofinansowanie ze środków PFRON likwidacji barier architektonicznych, barier technicznych i barier w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, jeżeli ich realizacja umożliwi lub w znacznym stopniu ułatwi osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem mogą ubiegać się:

- 1) na likwidację barier architektonicznych - osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się,
- 2) na likwidację barier w komunikowaniu się i barier technicznych - osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z rodzaju niepełnosprawności.

Tabela 17. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w latach 2010 - 2012

Wyszczególnienie	Liczba osób	Kwota w tys. zł
Limit środków PFRON w 2010 rok	X	120,0
Zawarte umowy	15	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2010 rok	15	120,0
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	13	96,9
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	2	23,1
<i>z tego: na bariery architektoniczne</i>	4	103,0
<i>z tego: na bariery w komunikowaniu się i techniczne</i>	11	17,0
Limit środków PFRON w 2011 rok	X	185,6
Zawarte umowy	43	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2011 rok	43	185,6
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	32	160,0
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	11	25,6
<i>z tego: na bariery architektoniczne</i>	6	120,3
<i>Z tego: na bariery w komunikowaniu się i techniczne</i>	37	65,3
Limit środków PFRON w 2012 rok	X	230,0
Zawarte umowy	82	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2012 rok	82	229,9
<i>w tym dla : osób dorosłych niepełnosprawnych</i>	48	131,0
<i>w tym dla: dzieci i młodzieży niepełnosprawnej</i>	34	98,9
<i>z tego: na bariery architektoniczne</i>	4	34,9
<i>z tego: na bariery w komunikowaniu się i techniczne</i>	78	195,0

Źródło: UM, opracowanie własne

Z analizy przedstawionych tabel zaobserwować można wzrost liczby przyznanych dofinansowań ze środków PFRON na likwidację barier technicznych i w komunikowaniu się w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych. W 2010 roku 11 osób wnioskowało o dofinansowanie na likwidację barier w komunikowaniu się i barier technicznych, z czego kwota przyznana wyniosła 17 tys. zł. W 2011 roku liczba ubiegających się wzrosła o 26

i wyniosła 37, tym samym kwota przyznana wnioskodawcą zwiększyła się do 65,3 tys. zł. Wzrost wnioskodawców nastąpił też w 2012 roku do 78 osób, kwota przyznana wnioskodawcom wyniosła 195 tys. Porównując dane z okresu 2010 – 2012 obserwuje się wzrost wnioskodawców o 709 % i jednocześnie wzrost kwoty dofinansowania na likwidację barier technicznych i barier w komunikowaniu się o 1147 %.

3. Dofinansowanie ze środków PFRON sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON składa się w MOPS do 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadań.

Tabela 18. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2010-2012.

Wyszczególnienie	Liczba	Kwota w tys. zł
limit środków PFRON w 2010 rok	X	0
złożone wnioski do realizacji (8 Stowarzyszeń)	11	76,6
środki wydatkowane na dzień 31.12.2010 rok	X	0
limit środków PFRON w 2011 rok	X	19,7
złożone wnioski do realizacji (8 Stowarzyszeń)	14	40,2
środki wydatkowane na dzień 31.12.2011 r.	8	19,4
limit środków PFRON w 2012 rok	X	74,0
złożone wnioski do realizacji (9 Stowarzyszeń)	23	132,1
środki wydatkowane na dzień 31.12.2012 r.	15	72,4

Źródło: UM, opracowanie własne

W roku 2012 dofinansowano ze środków PFRON 15 imprez integracyjnych na łączną kwotę 72,4 tys. zł, w roku 2010 - nie przyznano limitu środków PFRON na realizację ww. zadania.

4. Aktywność wspomagająca proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych.

Do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych zalicza się uczestnictwo tych osób w:

- 1) warsztatach terapii zajęciowej,
- 2) turnusach rehabilitacyjnych.

4.1. Warsztat Terapii Zajęciowej (WTZ) jest wyodrębnioną organizacyjnie i finansowo placówką stwarzającą osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Realizacja przez warsztat celu, o którym mowa wyżej, odbywa się przy zastosowaniu technik terapii zajęciowej, zmierzających do rozwijania:

- 1) umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- 2) psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy.

WTZ jest placówką pobytu dziennego. Czas trwania zajęć w warsztacie wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin w tygodniu. Uczestnikami warsztatów mogą być osoby posiadające

orzeczenie o niepełnosprawności, niezdolne do podjęcia pracy, posiadające w orzeczeniu wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej.

Terapię prowadzoną w warsztacie realizuje się na podstawie indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika, który zawiera informacje dotyczące osoby niepełnosprawnej, planowanych działań wobec uczestnika i spodziewanych efektów tych działań.

W warsztacie działa rada programowa, która dokonuje okresowej oraz nie rzadziej niż co 3 lata, kompleksowej oceny realizacji indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika warsztatu i zajmuje stanowisko w kwestii osiągniętych przez niego postępów w rehabilitacji, uzasadniających:

- Ø podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na przystosowanym stanowisku pracy,
- Ø potrzebę skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia, ze względu na brak postępów w rehabilitacji i złe rokowania co do możliwości osiągnięcia postępów uzasadniających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy po odbyciu dalszej rehabilitacji w warsztacie,
- Ø przedłużenie uczestnictwa w terapii ze względu na pozytywne rokowania co do przyszłych postępów w rehabilitacji, umożliwiających podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej lub na rynku pracy, albo okresowy brak możliwości podjęcia zatrudnienia, lub okresowy brak możliwości skierowania osoby niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia.

Warsztaty są ogniwem łączącym szkolnictwo specjalne z rynkiem pracy. Stanowią konkretną formę przysposobienia do pracy uczniów szkół specjalnych, którzy nie rokują nadziei na postępy w zasadniczej szkole specjalnej. Realizacji celów związanych z szeroko rozumianą rehabilitacją służy stosowanie technik terapii zajęciowej zmierzających do usamodzielnienia uczestników, poprzez wyposażenie ich w umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej, a także rozwijania psychofizycznych sprawności oraz podstawowych i specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających uczestnictwo w szkoleniu zawodowym albo podjęcie pracy. W ramach programu rehabilitacji społecznej uczestnicy zajęć biorą udział w wycieczkach i wyjazdach, różnego rodzaju imprezach kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych. Sami także są współorganizatorami podobnych imprez, dzięki czemu wpływają na integrację środowiska osób niepełnosprawnych i popularyzację swojej działalności. Na terenie Koszalina funkcjonują dwa warsztaty terapii zajęciowej prowadzone przez Polskie Stowarzyszenia na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Koszalinie.

Warsztat Terapii Zajęciowej nr 1 przy ul. Budowniczych 6.

W procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej uczestniczy 48 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Warsztat prowadzi działania rehabilitacyjne poprzez terapię zajęciową w następujących pracowniach:

- Ø stolarskiej
- Ø ceramicznej
- Ø wikliniarskiej
- Ø plastycznej
- Ø rękodzieła artystycznego
- Ø gospodarstwa domowego
- Ø aktywizacji zawodowej
- Ø komunikacyjno – edukacyjno - autystycznej

Warsztat Terapii Zajęciowej nr 2 przy ul. Wyspiańskiego 4.

W procesie rehabilitacji zawodowej i społecznej uczestniczy 55 osób niepełnosprawnych intelektualnie.

Warsztat prowadzi działania rehabilitacyjne poprzez terapię zajęciową w następujących pracowniach:

- Ø ceramicznej
- Ø wikliniarskiej
- Ø reedukacyjnej
- Ø plastycznej
- Ø stolarskiej
- Ø gospodarstwa domowego
- Ø zaradności społecznej
- Ø rękodziela artystycznego
- Ø aktywizacji zawodowej
- Ø komunikacyjno – edukacyjno – autystycznej

Obie placówki zatrudniają łącznie 36 osób.

Zgodnie z art. 10 b ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych współfinansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej od 2007 roku odbywa się ze środków PFRON oraz ze środków samorządu powiatowego.

4.2. Turnusy rehabilitacyjne

Turnus - oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności społecznych uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu.

Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON przyjmuje i rozpatruje MOPS.

Tabela 19. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2010 - 2012

Wyszczególnienie	Liczba osób niepełnosprawnych	Liczba opiekunów	Kwota w tys. zł
Limit środków PFRON w 2010 rok	X	X	21,9
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	263	118	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2010 rok	15	14	21,0
w tym dla: osób dorosłych niepełnosprawnych i opiekunów	0	0	0
w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i opiekunów	15	14	21,0
Limit środków PFRON w 2011 rok	X	X	55,0
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	235	91	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2011 rok	51	16	54,8
w tym dla: osób dorosłych niepełnosprawnych i opiekunów	44	10	44,6
w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i opiekunów	7	6	10,2
Limit środków PFRON w 2012 rok	X	X	202,4
Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie	230	101	X
Środki wydatkowane na dzień 31.12.2012 rok	171	75	202,2
w tym dla: osób dorosłych niepełnosprawnych i opiekunów	134	41	146,9

w tym: dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej i opiekunów	37	34	55,3
--	----	----	------

Źródło: UM, opracowanie własne

Turnusy rehabilitacyjne cieszą się dużym zainteresowaniem osób niepełnosprawnych. W latach 2010 - 2012 liczba osób, które skorzystały z dofinansowania ze środków PFRON do tej formy rehabilitacji wzrosła z 15 do 51, a kolejno do 171. Analogicznie wzrosła kwota finansowania uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych z 21 tys. do 202, 2 tys., czyli o 962,1 %.

W okresie od 27 sierpnia do 31 grudnia 2012 roku realizowany był w Koszalinie pilotażowy program „Aktywny samorząd”, którego głównym celem było zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Program obejmował dziewięć obszarów wsparcia:

- 1) obszar A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- 2) obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
- 3) obszar B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich,
- 4) obszar B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich,
- 5) obszar B4 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich,
- 6) obszar C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 7) obszar D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- 8) obszar E – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- 9) obszar F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Tabela 20. Dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”

Wyszczególnienie	Liczba osób niepełnosprawnych	Kwota w tys. zł
Obszar A	2	9,7
Obszar B1	5	11,5
Obszar C	1	6,9
Obszar D	1	3,0
Obszar E	3	3,6
Obszar F	11	7,3

Źródło: UM, opracowanie własne

Rozdział 6. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych.

Rada działa na podstawie art. 44 b i 44 c ustawy o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz na podstawie zarządzenia nr 135/631/11 Prezydenta Miasta Koszalina z dnia 15 listopada 2011 roku. Rada opiniuje projekty uchwał i programy Miasta pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych, ocenia realizację programów działań na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych oraz współpracuje z organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Rozdział 7. Organizacje pozarządowe działające bezpośrednio lub pośrednio na rzecz osób niepełnosprawnych na terenie Miasta Koszalina.

W Koszalinie działa ok. 20 organizacji pozarządowych i fundacji świadczących pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

Ø Oddziały organizacji o zasięgu krajowym:

- 1) Polski Czerwony Krzyż,
- 2) Polski Komitet Pomocy Społecznej,
- 3) Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej,

Ø Oddziały organizacji ogólnopolskich skupiające osoby z określonym rodzajem niepełnosprawności:

- 1) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów,
- 2) Polski Związek Głuchych,
- 3) Polski Związek Niewidomych,
- 4) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym,
- 5) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków,
- 6) Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego „Sclerosis Multiplex”,
- 7) Polskie Towarzystwo Stomijne „Pol – Ilko”,
- 8) Stowarzyszenie Sportowców Niepełnosprawnych „Start”
- 9) Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka”

Ø Organizacje o zasięgu lokalnym kierujące swoją pomoc do określonej grupy osób niepełnosprawnych:

- 1) Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym
- 2) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych ich Rodzin i Przyjaciół „Przystań”,
- 3) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Opoka”,
- 4) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ikar” ,
- 5) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z ADHD Wyjątkowe Dzieci,
- 6) Stowarzyszenie na rzecz Dzieci Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem”,
- 7) Fundacja „Promocja Zdrowia Uno - Vita”,
- 8) Fundacja na rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie”,
- 9) Stowarzyszenie Hospicjum im. św. Maksymiliana Kolbe,

Ø Organizacje wspomagające:

- 22) Stowarzyszenie Koszalińskie Centrum Wolontariatu

- 1) Polski Czerwony Krzyż w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Grunwaldzkiej 18 (PCK)

Wpisane do KRS 21 stycznia 2005 roku pod 225587. Celem PCK jest zapobieganie cierpieniom ludzkim i ich łagodzenie we wszystkich okolicznościach. W realizacji swych celów i zadań PCK współdziała z organizacjami państwowymi, samorządowymi, organizacjami społecznymi, instytucjami i in. podmiotami. Udziela pomocy niezbędnej do samodzielnej egzystencji (żywność, ubrania) oraz wspomaga dzieci poprzez przygotowanie wyprawek szkolnych; niepełnosprawnym poprzez przekazywanie pozyskanego sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych, wózków inwalidzkich i in. Działalność ta jest możliwa w ramach pomocy zagranicznej.

2) Polski Komitet Pomocy Społecznej z siedzibą w Koszalinie przy ul. Matejki 3 (PKPS)

Wpisany do KRS 24 stycznia 2005 roku pod nr 225587 PKPS jest stowarzyszeniem prowadzącym działalność na zasadzie wolontariatu. Pomaga osobom, które z różnych przyczyn nie są zdolne do rozwiązywania swoich życiowych problemów, szczególnie ludziom starszym, niepełnosprawnym, chorym, samotnym, zagrożonym demoralizacją oraz rodzinom wielodzietnym.

3) Caritas Diecezji Koszalińsko – Kołobrzeskiej w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Domina 8 (Caritas)

Powołane Dekretem z dnia 19 marca 1990 roku przez J. E księdza ks. Biskupa Ordynariusza Ignacego Jeża do pełnienia posługi miłosierdzia w kraju i poza jego granicami. Do zadań Caritas należy m.in. prowadzenie działalności charytatywnej i opiekuńczej, systematyzowanie jej form i podejmowanie działań na rzecz szerokiego zakresu potrzebujących, a w szczególności rodziny, dzieci, młodzieży, samotnych matek, osób niepełnosprawnych, chorych, seniorów, uzależnionych, bezdomnych, bezrobotnych, ofiar przemocy, więźniów, migrantów i uchodźców, ofiar klęsk żywiołowych, epidemii i konfliktów zbrojnych. Caritas udziela pomocy doraźnej i rozwojowej na terenie diecezji i poza jej granicami, szerzy chrześcijańską naukę o miłosierdziu i pogłębia jej zrozumienie. Ponadto opracowuje inicjatywy mające na celu rozwój i restrukturyzację polskiej wsi oraz wzmocnienie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich, przeciwdziałania patologiom społecznym i zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego. Caritas kształtuje także świadomość ekologiczną, promuje zdrowie i zdrowy tryb życia, propaguje profilaktykę zdrowotną oraz ochronę zdrowia i udziela pomocy w rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w oparciu o wartości chrześcijańskie.

4) Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Koszalinie , z siedzibą przy ul. Andersa 26 (Związek)

Wpisany do KRS 16 maja 2002 roku pod nr 109984. Związek organizuje życie kulturalne i społeczne dla emerytów i osób niepełnosprawnych. Udziela wsparcia finansowego członkom, na prośbę członkowie otrzymują paczki żywnościowe z darów PCK. Otrzymują również darmową poradę prawną organizowaną przez Związek. Organizacja zajmuje się również życiem kulturalnym członków, kultywuje tradycje narodowe i lokalne oraz obejmuje wsparciem i opieką osoby niepełnosprawne i starszych członków. Związek organizuje wycieczki oraz wiele spotkań okolicznościowych i integracyjnych. Wydaje zaświadczenia potwierdzające zniżkę na przejazdy PKP i PKS.

5) Polski Związek Głuchych

a) dla dzieci i młodzieży,

b) dla dorosłych

5 a) Polski Związek Głuchych - Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z Wadą Słuchu w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Jana z Kolna 24 b (PZG - Poradnia)

Wpisana do KRS 11 kwietnia 2001 pod nr 5726. PZG - Poradnia prowadzi wieloaspektową, kompleksową diagnostykę i rehabilitację dzieci z uszkodzonym słuchem oraz z ewentualnymi, towarzyszącymi wadami słuchu, dysfunkcjami w rozwoju - od urodzenia do momentu ukończenia edukacji na różnych poziomach kształcenia, edukacji i terapii rodziny pacjenta. Świadczenia specjalistyczne to: surdologopedyczne, surdopedagogiczne, psychologiczne oraz lekarskie, ćwiczenia słuchowe, usprawnianie rozwoju psychoruchowego dziecka z wadą słuchu (w zależności od potrzeb), poradnictwo dla rodziców i opiekunów. Działania PZG - Poradni

charakteryzuje kompleksowość świadczonych usług oraz wdrażanie nowoczesnych metod i form pracy, zarówno w stosunku do dzieci, jak i rodziców. Celem działania w odniesieniu do dzieci jest: stworzenie dziecku z uszkodzonym słuchem pełnych możliwości wszechstronnego rozwoju, opanowania mowy i nabycia odpowiednich kompetencji językowych, komunikacyjnych, wyrównania innych deficytów rozwojowych oraz pełnej integracji społecznej, prowadzenie rehabilitacji na terenie PZG – Poradni, w domu rodzinnym dziecka, organizacja letnich i zimowych turnusów rehabilitacyjnych, organizacja imprez integracyjnych dla podopiecznych, dobór aparatów słuchowych, prowadzenie banków aparatów słuchowych. W odniesieniu do rodziny to: wyposażenie członków rodziny w wiedzę i umiejętności, które umożliwią im prowadzenie skutecznej rehabilitacji dziecka w domu oraz udzielanie sobie wzajemnie wsparcia edukacyjnego, informacyjnego, emocjonalnego i wartościującego. Ponadto prowadzona jest systematyczna współpraca PZG - Poradni ze szkołami masowymi, z ośrodkami szkolno-wychowawczymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, powiatowymi centrami pomocy rodzinie.

5 b) Polski Związek Głuchych - Terenowy Ośrodek Rehabilitacji i Wsparcia Społecznego Nieśłyszących w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Andersa 24 (PZG - Ośrodek)

Wpisany do KRS 11 kwietnia 2001 roku pod nr 5726. PZG - Ośrodek we wrześniu w 2008 roku rozpoczął zawieszoną działalność. W 2011 roku liczba członków koła w Koszalinie wynosiła 134 osoby. Celem działalności PZG - Ośrodka jest zrzeszanie, integracja i rehabilitacja osób nieśłyszących i innych osób z uszkodzonym słuchem, wspólne rozwiązywanie ich problemów oraz działanie w kierunku wyrównywania szans rozwojowych, edukacyjnych, zawodowych i społecznych. Wyrównywanie szans realizowane jest poprzez sprawowanie opieki nad dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi z uszkodzonym słuchem oraz nad dziećmi słyszącymi rodziców nieśłyszących - poprzez prowadzenie na zlecenie lub współuczestnictwo w rehabilitacji słuchu i mowy. Wyrównywanie szans polega także na udzielaniu pomocy w podnoszeniu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych poprzez sprawowanie opieki nad dziećmi i młodzieżą nieśłyszącą i z uszkodzonym słuchem oraz nad dziećmi słyszącymi rodziców nieśłyszących, udzielaniu im pomocy w podnoszeniu wykształcenia ogólnego i kwalifikacji zawodowych, organizowanie i prowadzenie pracy oświatowej, kulturalnej, zawodowej, społecznej w środowisku osób nieśłyszących i ich rodzin. PZG - Ośrodek organizuje i prowadzi także działalność szkoleniową w różnych formach szkolnych i pozaszkolnych a w szczególności w zakresie języka migowego, organizacji własnych form rekreacji ruchowej, turystyki, krajoznawstwa, sportu masowego, wypoczynku dzieci, młodzieży oraz wszystkich osób z uszkodzonym słuchem. PZG - Ośrodek prowadzi również społeczną i zawodową rehabilitację osób nieśłyszących i z uszkodzonym słuchem, chroni praw i interesów oraz udziela pomocy w sprawach socjalno-bytowych; prowadzi działania w zakresie ochrony i promocji zdrowia oraz profilaktyki zdrowotnej i społecznej, propaguje w społeczeństwie problemy ochrony słuchu i rehabilitacji osób nieśłyszących, z uszkodzonym słuchem. PZG - Ośrodek podejmuje także działania zmierzające do zapobiegania inwalidztwu słuchu; promuje zatrudnienie i aktywizację zawodową pozostających bez pracy osób nieśłyszących i z uszkodzonym słuchem na otwartym rynku pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy, udziela pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom z uszkodzonym słuchem w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównuje szanse ubogich. PZG - Ośrodek prowadzi ponadto działalność charytatywną, podtrzymuje tradycję kulturową osób z uszkodzonym słuchem, pielęgnuje polskość oraz rozwój świadomości narodowej i obywatelskiej, prowadzi działania integracyjne poprzez realizowanie różnorodnych form terapii wspólnie dla osób nieśłyszących i słyszących; prowadzi działalność informacyjną i doradczą oraz tych, które wymagają interwencji w związku z koniecznością pomocy.

6) Polski Związek Niewidomych w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 168 (PZN)

Wpisany do KRS 19 lipca 2001 roku pod nr 29381. „Widzą to, czego inni nie dostrzegają”- hasło to przyświeca działalności PZN-u, które jest stowarzyszeniem działającym na rzecz osób z dysfunkcją wzroku, reprezentującym interesy tej grupy społecznej. Oddział PZN w Koszalinie zrzesza osoby niewidome oraz słabowidzące z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności wzrokowej. Głównym zadaniem PZN-u jest integrowanie członków i prowadzenie na ich rzecz działalności rehabilitacyjnej, socjalnej, kulturalnej i rekreacyjnej, oraz przeciwdziałanie ich wykluczeniu społecznemu. PZN w ramach działalności organizuje szkolenia w zakresie wczesnej interwencji z emisji słuchu i głosu dla dzieci, które prowadzą specjaliści przyjeżdżający ze Szczecina, porady rehabilitacyjne a także spotkania integracyjne dla członków Organizacji. Prowadzone są również szkolenia dla nowych członków Koła PZN dotyczące orientacji przestrzennej w terenie. Ponadto PZN prowadzi naukę pisaną „brajla”, szkolenia z zakresu aktywizacji osób starszych. W ramach terapii zajęciowej powstał zespół wokalny „Szczęśliwa 13”, który wielokrotnie jest zapraszany do domów pomocy społecznej, spółdzielni i in. PZN organizuje turnusy rehabilitacyjne dla dzieci i osób dorosłych z wadą wzroku, które corocznie wyjeżdżają do ośrodka rehabilitacyjnego. W PZN-ie pracują wolontariuszki, które wspomagają członków w samodzielnej egzystencji.

7) Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Wyspiańskiego 4 (PSOUU)

Wpisane do KRS 20 sierpnia 2001 roku pod nr 36441. PSOUU - jest organizacją pozarządową, niedochodową i samopomocową. Reprezentuje interesy, wypowiada się i działa na rzecz i w imieniu osób z upośledzeniem umysłowym w Polsce, ich rodzin i opiekunów prawnych. PSOUU jest kontynuatorem działalności założonego w roku 1963 Komitetu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski przy Towarzystwie Przyjaciół Dzieci oraz kół terenowych, przemianowanego od 1984 roku na Krajowy Komitet Pomocy Osobom z Upośledzeniem Umysłowym. Dotyczy to w szczególności kontynuowania członkostwa Komitetu Pomocy Dzieciom Specjalnej Troski (od 1970 r.) w Międzynarodowej Lidze Stowarzyszeń na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Działalność PSOUU polega na zapewnieniu w miarę możliwości wszechstronnej pomocy osobom niepełnosprawnym intelektualnie i ich rodzinom w zakresie rehabilitacji, terapii, edukacji, opieki i wychowania.

Obecnie w strukturze PSOUU funkcjonują następujące placówki:

- 1) Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjno Wychowawczy.
- 2) Warsztaty Terapii Zajęciowej Nr 1,
- 3) Warsztaty Terapii Zajęciowej Nr 2,
- 4) Środowiskowy Dom Samopomocy,
- 5) Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej.

Celem PSOUU jest działanie na rzecz wyrównywania szans osób z upośledzeniem umysłowym, tworzenie warunków przestrzegania wobec nich praw człowieka, prowadzenie ich ku aktywnemu uczestnictwu w życiu społecznym oraz wspieranie rodzin. Zadania PSOUU obejmują tworzenie i prowadzenie placówek dziennych o wielospecjalistycznych, kompleksowych działaniach rehabilitacyjnych, edukacyjnych i rozwijających dla dzieci, młodzieży oraz tworzenie i prowadzenie programów wspierających maksymalnie niezależne, samodzielne, aktywne życie oraz uczestnictwo w życiu społecznym osób dorosłych, zwłaszcza przygotowanie do zatrudnienia. Zadaniem PSOUU jest także wspieranie i pomoc rodzinom osób niepełnosprawnych, promowanie i popularyzowanie nowego podejścia do wiedzy w zakresie

niepełnosprawności intelektualnej i wpływanie na zmianę postaw społecznych w kierunku sprzyjającemu integracji i normalizacji życia osób z upośledzeniem umysłowym.

8) Polskie Stowarzyszenie Diabetyków Oddział w Koszalinie, z siedzibą w Koszalinie przy ul. Św. Wojciecha 1 (PSD)

Wpisane do KRS 21 stycznia 2004 roku pod nr 183520. Zrzesza osoby niepełnosprawne z powodu cukrzycy. Organizuje spotkania profilaktyczne, szkolenia dotyczące problemu cukrzycy - zarówno dla indywidualnych osób jak i zainteresowanych grup. Za pośrednictwem działaczy PSD w Koszalinie na terenie byłego województwa koszalińskiego powołanych zostało dziewięć oddziałów terenowych stowarzyszeń działających na rzecz osób chorych na cukrzycę.

9) Polskie Towarzystwo Stwardnienia Rozsianego „Sclerosis Multiplex”, z siedzibą w Koszalinie przy ul. Morskiej 9 (SM)

Wpisane do KRS 21 stycznia 2004 roku pod nr 183520. Jest organizacją pozarządową zrzeszającą osoby niepełnosprawne ze stwardnieniem rozsianym i ich rodziny. Podstawowym celem działalności SM jest poprawa warunków życiowych, zdrowotnych, zwiększenie uczestnictwa w życiu społecznym, gospodarczym, zawodowym, kulturalnym, turystycznym i sportowym oraz wyzwalanie inicjatyw osób ze stwardnieniem rozsianym w kierunku jak najwszechstronnejszej rehabilitacji. SM współpracuje ze Światową Federacją Towarzystw Stwardnienia Rozsianego oraz innymi organizacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w mieście i kraju.

10) Polskie Towarzystwo Stomijne „Pol - Ilko” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Piłsudskiego 11-15 (Pol Ilko)

Wpisane do KRS 14 stycznia 2002 roku pod nr 76005. Towarzystwo realizuje następujące cele szczegółowe: Pol Ilko inspirowuje i popiera naukowe badania sprzyjające postępowi w technice wytwarzania stomii oraz w dziedzinie rehabilitacji leczniczej i readaptacji społecznej stomików, a także popiera opracowywanie nowych metod operacyjnych pozwalających na uniknięcie stomii. Ponadto Towarzystwo współdziała ze społeczną służbą zdrowia dla potrzeb zorganizowanej opieki nad stomikami, współdziała w szkoleniu kadr służby zdrowia dla potrzeb zorganizowanej opieki nad stomikami, szkoli chorych i prowadzi wśród nich działalność rehabilitacyjną ze szczególnym uwzględnieniem aspektów psychospołecznych. Pol Ilko współdziała również z przemysłem w wytwarzaniu nowoczesnego sprzętu stomijnego i innych środków pomocniczych niezbędnych dla zachowania aktywności życiowej ludzi posiadających stomię, propaguje problematykę stomijną, opiniuje sprzęt stomijny produkcji krajowej i zagranicznej oraz reprezentuje Towarzystwo, jego cele i potrzeby ludzi ze stomią w kraju i zagranicą.

11) Stowarzyszenie Sportowców Niepełnosprawnych „Start” w Koszalinie przy ul. Jedności 9 (Start)

Wpisane do KRS 8 grudnia 2011 roku pod nr 401725. Działa od roku 1990 i jest kontynuatorem Zrzeszenia Sportowego „Start” działającego na rzecz osób niepełnosprawnych od roku 1965 przy ul. Morskiej 9. Prowadzi sportowe zajęcia integracyjne dla osób zdrowych i niepełnosprawnych z różnych stowarzyszeń siedem razy w tygodniu dla ok. 150 osób. W okresie działalności członkowie Startu brali udział w Igrzyskach Paraolimpijskich w których startowało już kilkunastu zawodników zdobywających medale. Wielu startowało na Mistrzostwach Świata i Europy. Start jest w czołówce krajowej w lekkoatletyce i podnoszeniu ciężarów.

12) Stowarzyszenie Koszaliński Klub „Amazonka”, z siedzibą przy ul. Morskiej 9 (Amazonka)
Wpisane do KRS 2 października 2001 roku pod nr 31902. Działaniem obejmuje miasto i powiat koszaliński. Status organizacji pożytku publicznego otrzymało 12 maja 2004 roku. Jest organizacją samopomocową, pozamedyczną. Celem działań Amazonki jest poprawa zdrowia fizycznego i psychicznego kobiet po operacji amputacji piersi, poprzez zajęcia rehabilitacyjne, sportowe, spotkania integracyjne oraz seanse psychoterapeutyczne. Seminaria organizowane z udziałem lekarzy specjalistów i różnego rodzaju szkolenia mają na celu pogłębienie wiedzy na temat raka piersi, poznawanie najnowszych metod leczenia oraz diagnostyki. Cykliczne spotkania w Klubie dają poczucie więzi w środowisku Amazonek oraz też możliwość wymiany doświadczeń. Amazonka jest organizatorem spartakiady, w której biorą udział amazonki z województwa zachodniopomorskiego i województw ościennych. Spartakiada jest okazją do wspólnego rywalizowania w konkurencjach sportowych oraz do integrowania się osób niepełnosprawnych z lokalnym społeczeństwem.

13) Koszalińskie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Autystycznym w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Armii Krajowej 26
Wpisane do KRS 7 stycznia 2003 roku pod nr 145961. Należą do niego osoby z autyzmem, ich rodziny oraz opiekunowie. Stowarzyszenie inicjuje, udziela pomocy w różnych formach dla osób autystycznych i o cechach autyzmu oraz dla ich rodzin w sprawach dotyczących poprawy zdrowia, warunków socjalnych, sytuacji materialnej, adaptacji w społeczeństwie. Podejmuje działania w kierunku artykułowania i reprezentowania interesów osób cierpiących na autyzm w kraju, w szczególności poprzez współpracę z Fundacją „Synapsis” i Krajowym Towarzystwem Autyzmu. Stowarzyszenie działa także za granicą, współpracując z organizacjami międzynarodowymi.

14) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych ich Rodzin i Przyjaciół „Przystań” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 119 (Przystań)
Wpisane do KRS 7 lutego w 2008 pod numerem 298639. Przystań ma za zadanie pomagać osobom niepełnosprawnym (w tym chorym i zaburzonym psychicznie), ich rodzinom i otoczeniu w integracji ze środowiskiem. Zadaniem Przystani jest informowanie o chorobach psychicznych, uświadamianie czym są choroby psychiczne oraz, że choroba psychiczna może osiągnąć każdego bez względu na wiek, wykształcenie i pozycję społeczną. „Przystań” pomaga trafić do specjalistów, tworzy grupy wsparcia, integruje osoby chore i zdrowe, wymienia się doświadczeniami.

15) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych, ich Rodzin i Przyjaciół „Opoka” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Wańkowicza 16/2 (Opoka)
Wpisane do KRS 12 września 2001 roku pod nr 42522. Początek działalności stowarzyszenia sięga roku 1988, kiedy to stworzono niewielką grupę osób niepełnosprawnych i przyjaciół przy parafii św. Wojciecha w Koszalinie. Po kilku latach działalności postanowiono ubiegać się o uzyskanie osobowości prawnej. Działalność Opoki ma charakter integracyjny, pomocowy i duszpasterski. Organizuje spotkania, wycieczki, dociera do osób niepełnosprawnych przebywających w domach. Umożliwia im wyjście do kina, teatru, a czasem na zwykły spacer. Opoka zrzesza osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

16) Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „Ikar” w Koszalinie z siedzibą przy ul. Andersa 9 - siedziba Biblioteki (Ikar)

Wpisane do KRS 6 czerwca 2003 roku pod nr 164036. Ikar działa od roku 1990. Zrzesza osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Organizuje spotkania integracyjne, sportowe i okolicznościowe. W ramach Ikara działają różne osoby mogące służyć pomocą, w tym twórcy i artyści. Dla wielu członków Ikara spotkania są jedyną formą kontaktu z drugim człowiekiem. W szczególnych sytuacjach, kiedy osoby ze względu na swoją niepełnosprawność nie mogą uczestniczyć w spotkaniach - osoby sprawniejsze odwiedzają mniej sprawnych w domach.

17) Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom z ADHD „Wyjątkowe dzieci”

Wpisane do KRS 10 lipca 2007 roku pod nr 0000284342 - zawiesiło działalność.

18) Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych „Bądźmy Razem” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Rzecznej 5 – budynek Specjalnego Ośrodka Szkolno Wychowawczego) (Bądźmy razem)

Wpisane do KRS 08 czerwca 2005 roku pod nr 235831. Celem działalności jest działanie na rzecz wszechstronnego rozwoju osób niepełnosprawnych intelektualnie, tworzenie warunków do ich aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym oraz wspieranie ich rodzin. Stowarzyszenie swoje cele realizuje poprzez tworzenie warunków do intelektualnego, psychicznego i społecznego rozwoju osób niepełnosprawnych intelektualnie, umożliwia im podnoszenia sprawności fizycznej i kształtuje nawyki czynnego wypoczynku i zagospodarowania czasu wolnego. Stowarzyszenie prowadzi zajęcia usprawniające, rehabilitacyjne i kulturalno - oświatowe, organizuje konkursy, przeglądy, wystawy i zawody o zasięgu rejonowym i wojewódzkim. Ponadto organizuje letni, zimowy wypoczynek, poradnictwo, szkolenia, kursy, seminaria i warsztaty oraz pomoc materialną dla rodziców dzieci niepełnosprawnych.

19) Fundacja Ochrony Zdrowia „Uno Vita” w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Jana z Kolna 24 b (Fundacja)

Wpisane do KRS 23 maja 2011 roku pod nr 386857. Głównym celem działalności Fundacji jest inicjowanie, tworzenie, prowadzenie i wspieranie placówek służby zdrowia i placówek opiekuńczych, działających w zakresie kompleksowej profilaktyki, diagnostyki, rehabilitacji, terapii osób niepełnosprawnych oraz w zakresie opieki i pomocy społecznej. Fundacja wspiera także placówki oświatowe i poradnie specjalistyczne, zajmujące się specjalnymi formami edukacyjno-terapeutycznymi. Fundacja zajmuje się również kompleksową terapią i rehabilitacją, poprzez profilaktykę, wczesną diagnostykę, opiekę psychologiczno-terapeutyczną i poprzez opiekę nad osobą niepełnosprawną i jej środowiskiem.

20) Fundacja Na Rzecz Osób z Zaburzeniami Psychicznymi „Nowe Życie” (Fundacja „Nowe życie”)

Wpisana do KRS 12 marca 2008 roku pod nr 301279. Celem Fundacji „ Nowe życie” są działania zmierzające do poprawy warunków opieki medycznej i socjalnej nad osobami z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami, profilaktyka w zakresie zdrowia psychicznego i uzależnień jak również działalność edukacyjno-szkoleniowa. Fundacja udziela pomocy ośrodkom świadczącym leczenie i opiekę nad osobami z zaburzeniami psychicznymi i uzależnieniami oraz ich rodzinom, a także organizuje i prowadzi placówki udzielające świadczeń profilaktycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych i opiekuńczych. Od 1 marca 2012 r. Fundacja „Nowe Życie” realizuje zadanie pn.: „Prowadzenie Środowiskowych Domów Samopomocy w Koszalinie dla osób z zaburzeniami psychicznymi”.

Oddziały organizacji wspomagających:

21) Stowarzyszenie Hospicjum im. św. M. Kolbego w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Wojska Polskiego 13 (Hospicjum)

Wpisane do KRS 06 czerwca 2001 roku pod nr 17241. Hospicjum sprawuje opiekę medyczną, psychologiczną i socjalną nad pacjentami z chorobami nowotworowymi, zapewniając im profesjonalną pomoc oraz godne warunki w trudnym dla nich i ich rodzin okresie życia. Leczenie, pielęgowanie, rehabilitacja, towarzyszenie w trudnych chwilach zapewniają lekarze, pielęgniarki, wolontariusze oraz kapłan. Rodzina chorego może oczekiwać pomocy zarówno w zabiegach, przeszkoleniach z zakresu wykonywania zabiegów pielęgnacyjnych jak i w sprawach socjalno - bytowych. Do tej pory hospicjum im. Św. M. Kolbego zapewniło opiekę domową i stacjonarną dla 585 osób z terenu Miasta i powiatu koszalińskiego oraz powiatów sąsiednich: Białogardu, Szczecina, Kołobrzegu, Świdwina oraz Stawna. Z opieki Hospicjum korzysta rocznie blisko 500 mieszkańców Koszalina. Chorzy i ich rodziny korzystają przede wszystkim ze świadczeń zdrowotnych wykonywanych przez lekarza i pielęgniarkę. W sytuacjach uzasadnionych stanem zdrowia, na zlecenie lekarza, pacjenci mają zapewnione usługi rehabilitacyjne. Mają również możliwość uzyskania wsparcia ze strony psychologa i kapłana. Do pomocy zaangażowani są wolontariusze, którzy włączają się w czynności związane z pielęgnacją chorego i utrzymaniem higieny zarówno w jego domu jak i w ośrodku stacjonarnym. W celu zwiększenia jakości świadczonych usług i doskonalenia wiedzy w sferze medycznej i psychologicznej Hospicjum skierowało 20 wolontariuszy na szkolenia organizowane przez ośrodki w kraju. W hospicjum pracuje 8 lekarzy, 20 pielęgniarek, psycholog, kapłan, księgowa oraz ponad 350 wolontariuszy. Hospicjum włączyło się po raz kolejny w Ogólnopolską Kampanię „Żonkil jako ten, który daje nadzieję”.

22) Stowarzyszenie Centrum Wolontariatu w Koszalinie, z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 168 (Stowarzyszenie)

Wpisane do KRS 10 czerwca 2010 roku pod nr 0000358359. Stowarzyszenie powstało jako inicjatywa osób z różnych organizacji i środowisk, którym przyświeca idea organizacji pomocy wzajemnej. Misją Stowarzyszenia jest stworzenie bazy informacyjnej obejmującej swoim zasięgiem Miasto w zakresie działań wolontariuszy i potrzeb społeczności lokalnej oraz zwiększanie aktywności społecznej obywateli i tworzenie rozwiązań umożliwiających im podejmowanie działań w charakterze wolontariuszy. Oferta, w szczególności, kierowana jest do ludzi starszych „50 +” oraz młodzieży szkolnej. Stowarzyszenie ma na celu propagowanie wiedzy z zakresu wolontariatu i upowszechnianie idei pracy wolontarystycznej, a także wspieranie działań organizacji pozarządowych, zespołów i osób prywatnych działających na polu pomocy społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych, chorych, nieprzystosowanych społecznie, wymagających wsparcia edukacyjnego, wykluczonych społecznie i technologicznie poprzez oferowanie im pomocy świadczonej przez Stowarzyszenie i wolontariuszy.

Rozdział 8. Dostosowanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zarząd Budynków Mieszkalnych w Koszalinie stwarza osobom niepełnosprawnym, z poważnymi dysfunkcjami narządu ruchu, możliwości zamiany zajmowanych mieszkań na mieszkania pozbawione barier lub na mieszkania o mniejszym stopniu niedogodności w ramach zamiany z urzędu - wg zgłaszanych potrzeb.

Dodatkowo, dla osób niepełnosprawnych, przyznawane jest dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych i technicznych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (opisane wyżej). Udzielanie w ramach pracy socjalnej, pomocy formalno

-prawnej, organizacyjnej dotyczącej sporządzenia projektu dostosowania mieszkania, kosztorysu niezbędnych prac, pomocy w znalezieniu wykonawcy, a także w pozyskaniu środków finansowych na pokrycie części kosztów ponoszonych przez osoby niepełnosprawne, jeżeli ich sytuacja materialna tego wymaga. Realizacja następuje poprzez MOPS we współpracy z administratorami lokali.

Rozdział 9. Mieszkalnictwo chronione.

Art. 53 ustawy o pomocy społecznej umożliwia pobyt w mieszkaniach chronionych osobom, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu, ale nie wymagają usług w zakresie świadczonym przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobom z zaburzeniami psychicznymi, opuszczającym pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, zakład dla nieletnich, a także cudzoziemcom, którzy uzyskali w Polsce status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 marca 2012 r. (Dz. U. z 22 marca 2012 r., poz. 305) w sprawie mieszkań chronionych, rodzaj i zakres wsparcia świadczonego w mieszkaniach chronionych są uzależnione od indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych osób korzystających ze wsparcia.

Wsparcie świadczone w mieszkaniach chronionych obejmuje:

- 1) pracę socjalną,
- 2) poradnictwo specjalistyczne,
- 3) naukę lub utrzymywanie posiadanego poziomu sprawności w zakresie:
 - Ø samoobsługi,
 - Ø samodzielności życiowej,
 - Ø rozwijania kontaktów społecznych,
 - Ø pełnienia ról społecznych;
- 4) pomoc w:
 - Ø przemieszczaniu się,
 - Ø wykonywaniu czynności niezbędnych w życiu codziennym,
 - Ø realizacji kontaktów społecznych,
 - Ø zagospodarowywaniu czasu wolnego w tym z wykorzystaniem usług dostępnych w środowisku lokalnym,
 - Ø ubieganiu się o uzyskanie mieszkania.

Powyższe wsparcie zapewniają w szczególności:

- Ø pracownik socjalny,
- Ø psycholog,
- Ø terapeuta,
- Ø asystent osoby niepełnosprawnej,
- Ø opiekun.

MOPS, obecnie, prowadzi 1 mieszkanie chronione. Organizacja i zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniach chronionych reguluje uchwała XXXIII/518/2006 Rady Miejskiej w Koszalinie z dnia 16 lutego 2006 roku. Mieszkanie jest przeznaczone dla osób opuszczających pieczę zastępczą i nie jest ono przystosowane, zgodnie z rozporządzeniem MPiPS, do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Rozdział 10. Dostosowanie komunikacji oraz przestrzeni publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych.

1. Miejski Zakład Komunikacji w Koszalinie Sp. z o.o. (MZK).

MZK wszystkie autobusy oznacza w dodatkowy numer boczny (cyfry są odpowiedniej wielkości, widocznej dla osób niedowidzących oraz w odpowiednich dla nich barwach). Tabor wykorzystywany w komunikacji miejskiej Koszalina jest sukcesywnie odnawiany. Nowoczesne pojazdy niskopodłogowe obsługuje już prawie 100% wszystkich linii. Nowoczesne autobusy dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez zastosowanie całkowicie niskiej podłogi z wysuwaną rampą dla wózków inwalidzkich i specjalnie wyznaczonym i wyposażonym miejscem dla wózka inwalidzkiego. Autobusy te posiadają rozwiązania ułatwiające wsiadanie należą do nich: funkcja "przyklęku" tj. obniżanie poziomu podłogi oraz szerokie podwójne drzwi. Z myślą o osobach niedowidzących stosuje się najnowsze rozwiązania tablice informacyjne z wykorzystaniem specjalnych diod LED o bursztynowej barwie świecenia pozwalających utrzymywać odpowiedni kontrast wyświetlanych informacji a przez to jej czytelność. Wiele autobusów zostało wyposażonych w kolorowy monitoring wizyjny z podglądem w kabinie kierowcy umożliwiając tym samym znacznie lepszą obserwację przestrzeni pasażerskiej oraz drzwi, co ma znaczenie przy wsiadaniu i wysiadaniu z autobusu osoby niepełnosprawnej. MZK w Koszalinie, wymieniając tabor pamięta, by nowe autobusy były w pełni dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych tzn. zakupywane są pojazdy w 100% niskopodłogowe z rampą i miejsce dla wózka inwalidzkiego, wyposażone w tablice kierunkowe LED oraz monitoring cyfrowy. Ponadto MZK wdrożył nowoczesny system dynamicznej informacji pasażerskiej w kluczowych punktach miasta. Informacje dla pasażerów wyświetlane są na monitorach LCD 32" umieszczonych na przystankach komunikacji miejskiej wyświetlający bieżącą informację o najbliższych przyjazdach konkretnych linii na danym przystanku poprzez uproszczone odczytywanie czasu odjazdu najbliższych autobusów, bez konieczności śledzenia rozkładu jazdy. Tak przedstawiona informacja jest dla pasażerów bardziej zrozumiała i przyswajalna od rozkładów tabelarycznych rozwieszonych na przystanku. Dziś Spółka jest Firmą o zupełnie odmiennym obliczu; unowocześnioną, oparta na solidnych podstawach majątkowych i finansowych z powodzeniem egzystująca na lokalnym rynku transportowym.

2. Transport osób niepełnosprawnych.

- Ø MOPS dla osób niepełnosprawnych, za pośrednictwem prywatnego przewoźnika, świadczy usługi przewozu dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością do szkół,
- Ø SOSW dwoma i ZS Nr 12 jednym samochodem przewożą codziennie (w obie strony) swoich uczniów z niepełnosprawnością,
- Ø ponadto Prezydent Miasta Koszalina zawiera z rodzicami indywidualne umowy dotyczące zwrotu kosztów dowozu dzieci do szkół transportem prywatnym rodziców.

3. Przestrzeń publiczna.

Zarząd Dróg Miejskich w Koszalinie w ramach realizacji zadań związanych z organizacją i zarządzaniem ruchem, uwzględnia w opracowywanych we własnym zakresie projektach organizacji ruchu oraz egzekwuje stosowanie przez projektantów, w zatwierdzanych projektach organizacji ruchu, następujące rozwiązania dla obsługi osób niepełnosprawnych:

- a) uwzględnianie na przejściach dla pieszych z sygnalizacją świetlną dodatkowych sygnałów dźwiękowych,
- b) dostosowywanie długości sygnałów w programach sygnalizacji świetlnej do prędkości poruszania się osób niepełnosprawnych,

- c) umiejscawianie znaków drogowych, urządzeń bezpieczeństwa ruchu, w sposób nie powodujący ograniczeń skrajni ciągów pieszych,
- d) wyznaczanie wysepek dzielących jezdnie na przejściach dla pieszych, dostosowanych parametrami do poruszania się wózków inwalidzkich,
- e) stosowanie urządzeń dla segregacji ruchu pieszych i pojazdów: bariery, osłony, pasy zieleni,
- f) odpowiednio oznaczane i o stosownej wielkości miejsca postojowych dla osób niepełnosprawnych.

W grudniu 2012 roku w Koszalinie było: 10 221 miejsc postojowych, w tym 291 – odpowiednio oznaczonych dla osób niepełnosprawnych; 239 przystanków autobusowych, w tym 183 przystosowane dla osób niepełnosprawnych; 21 skrzyżowań z sygnalizacją świetlną, wszystkie posiadają sygnalizację dźwiękową (19 z nich posiada ten sam sygnał dźwiękowy). Zarząd Dróg Miejskich w Koszalinie przy prowadzonych remontach kapitałnych uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, przystosowując ciągi piesze dla wygody i bezpieczeństwa w/w osób. Również na ulicach miasta w ramach prowadzonych robót utrzymania bieżącego likwidowane są bariery architektoniczne poprzez np. likwidację wysokich krawężników na przejściach dla pieszych, wbudowywanie sygnałów akustycznych na istniejących skrzyżowaniach z sygnalizacją świetlną, stosowanie kształtek integracyjnych na dojazdach do przejść przez jezdnię oraz wykonanie barier ochronnych w miejscach szczególnie niebezpiecznych. Zarząd Dróg Miejskich w Koszalinie przy prowadzonych pracach remontowych uwzględnia potrzeby osób niepełnosprawnych, przystosowując ciągi piesze dla wygody i ich bezpieczeństwa. W ramach remontów przebudowywane są przejścia dla pieszych na integracyjne, montowane będą także sygnalizatory akustyczne na nowoprojektowanych oraz funkcjonujących już w terenie sygnalizacjach świetlnych.

3. Projekty budowlane obiektów komunikacyjnych.

W ramach opiniowania projektów budowlanych zamierzeń komunikacyjnych wymaga się wdrażania następujących rozwiązań, ułatwiających poruszanie się osobom niepełnosprawnym:

- a) ograniczanie rozwiązań zmuszających pieszych uczestników ruchu do pokonywania różnych poziomów,
- b) stosowanie pochylni lub wind dla osób niepełnosprawnych,
- c) sygnalizowanie na chodnikach każdej zmiany warunków ruchu np. przed zejściem na jezdnię, poprzez obniżony krawężnik,
- d) eksponowanie miejsc kolizyjnych na drogach np. przejść przez jezdnię, poprzez stosowanie zróżnicowanego sposobu oświetlenia,

4. Stanowiska postojowe.

Rada Miejska w Koszalinie dba o to, by w Mieście były bezpłatne stanowiska postojowe dla pojazdów osób niepełnosprawnych posiadających karty parkingowe. Zasady korzystania z bezpłatnych stanowisk postojowych dla pojazdów osób niepełnosprawnych reguluje uchwała Nr XV/185/2011 Rady Miejskiej w Koszalinie z 27 października 2011 roku w sprawie ustalenia strefy płatnego parkowania oraz ustalenia wysokości stawek i sposobu pobierania opłat za parkowanie pojazdów samochodowych w strefie płatnego parkowania w Koszalinie.

5. Wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych.

Zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 20. 06.1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005r. Nr 108, poz. 908 z późn. zm.):

a) osoba niepełnosprawna o obniżonej sprawności ruchowej, kierująca pojazdem samochodowym oznaczonym kartą parkingową może nie stosować się do niektórych znaków drogowych dotyczących zakazu ruchu lub postoju, w zakresie określonym przepisami, o których mowa w art. 7 ust. 2.

b) przepis ust. 1 stosuje się również do:

- Ø kierującego pojazdem przewożącemu osobę o obniżonej sprawności ruchowej,
- Ø pracowników placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób z niepełnosprawnością pozostających pod opieką tych placówek.

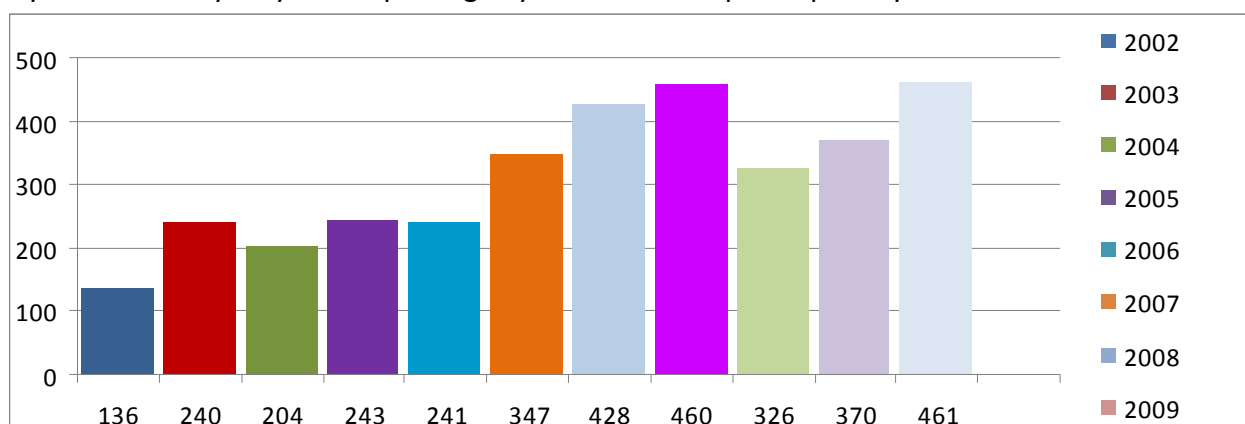
Karta parkingowa powinna być umieszczona za przednią szybą pojazdu samochodowego w sposób umożliwiający jej odczytanie.

Kartę parkingową wydaje się osobie, o której mowa w ust. 1 w/w ustawy, na podstawie wydanego przez zespół do spraw orzekania o niepełnosprawności:

- 1) orzeczenia o niepełnosprawności lub,
- 2) orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub,
- 3) orzeczenia o wskazaniach do ulg i uprawnień

- Ø wraz ze wskazaniem, o którym mowa w art. 6b ust. 3 pkt 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. W latach 2002-2012 wydano 3 456 kart (w tym 13 dla placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych).

Wykres 3. Ilość wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych w latach 2002- 2012

Źródło: UM, opracowanie własne

Rozdział 11. Likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych i w komunikowaniu się w obiektach użyteczności publicznej.

Sukcesywnie następuje likwidacja barier architektonicznych w budynkach Urzędu Miejskiego w Koszalinie, w których sprawy załatwiają mieszkańcy. Ponadto stopniowo następuje likwidowanie barier architektonicznych w budynkach zajmowanych przez jednostki organizacyjne Miasta, świadczące usługi na rzecz ludności. Pełnomocnik do Spraw Osób Niepełnosprawnych sukcesywnie kontroluje obiekty i przestrzenie pod względem ich dostępności do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo, wzrokowo oraz innych niepełnosprawności. Z wizyt Pełnomocnik sporządza się protokoły, a wnioski są przekazywane dyrektorom jednostek.

Rozdział 12. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i artystycznym.

Miejskie instytucje kultury organizują i finansują różnego rodzaju imprezy dla osób niepełnosprawnych. Prezydent Miasta Koszalina, każdego roku, dofinansowuje spotkanie integracyjne, festiwale, zawody sportowe itp. organizowane przez instytucje kultury, kluby sportowe, Rady Osiedli i organizacje pozarządowe. Te ostatnie pozyskują również środki z PFRON i innych źródeł.

Rozdział 13. Zapewnienie opieki osobom niepełnosprawnym.

1). Wolontariat.

Jest nieodpłatną formą pomocy opartą na dobrowolnym działaniu, umożliwiającą udzielenie pomocy i wsparcia osobom potrzebującym. Usługi wolontariatu realizowane są bezpośrednio w środowisku na rzecz osoby starszej, niepełnosprawnej wymagającej pomocy i wsparcia. Celem działań wolontariuszy jest: budowanie i utrzymywanie więzi społecznych i kontaktów międzyludzkich, aktywizacja środowiska lokalnego, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa osób starszych i osób niepełnosprawnych, co umożliwi im szerszy udział w życiu swojej społeczności. W Koszalinie, prawie wszystkie organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, prowadzą ten rodzaj działalności, pomagając sobie nawzajem.

2). Pomoc w formie usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze świadczone są osobom starszym i osobom niepełnosprawnym wymagającym w ich miejscach zamieszkania pomocy innych osób. Obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnianie kontaktów z otoczeniem. Właściwie zorganizowana opieka w domu osoby starszej daje, oprócz zapewnienia podstawowych potrzeb bytowych, poczucie bezpieczeństwa oraz zaspokaja potrzebę kontaktu z drugim człowiekiem. Dzięki spełnieniu tych warunków osoby starsze i niepełnosprawne mogą żyć w miarę samodzielnie, pozostając nadal w miejscu swojego zamieszkania. Zadanie realizowane jest w sposób ciągły i bezterminowy - ze środków budżetu Miasta.

Tabela 21. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2010– 2012

Usługi opiekuńcze	Liczba osób w 2010 roku	Liczba osób w 2011 roku	Liczba osób w 2012 roku
	215	218	220

Źródło: MOPS w Koszalinie

Świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi prowadzone są indywidualne zajęcia terapeutyczne z osobami z autyzmem (w większości – z dziećmi) z zakresu: fizjoterapii, oligofrenopedagogiki, edukacji i terapii dzieci z zaburzeniami rozwoju, rehabilitacji i edukacji osób niepełnosprawnych intelektualną, pedagogiki opiekuńczo

- wychowawczej, pedagogiki terapeutycznej z rehabilitacją ruchową, kinezylogii edukacyjnej, pedagogiki wczesnoszkolnej z przedszkolną, logopedii, aktywizacji społecznej i zawodowej osób z autyzmem. Osoby niepełnosprawne uczą się i rozwijają umiejętności niezbędne do samodzielnego życia, kształtują umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania, motywowane są do aktywności, leczenia lub rehabilitacji, prowadzi się z nimi treningi umiejętności samoobsługi i umiejętności społeczne oraz wspiera je w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych. Zadanie realizowane jest w sposób ciągły i bezterminowy. Finansowane jest ze środków budżetu państwa (województwa).

Tabela 22. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2010-2012

	Liczba osób w 2010 roku	Liczba osób w 2011 roku	Liczba osób w 2012 roku
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	23	23	22
Osoby z autyzmem	19	19	21

Źródło: MOPS w Koszalinie

3). Dzienny dom samopomocy.

Dzienne domy samopomocy są lokalnymi ośrodkami wsparcia przeznaczonymi dla osób samotnych, które z powodu wieku, niepełnosprawności, choroby lub z innych przyczyn wymagają pomocy osób drugich, a są jej pozbawione. Zapewniają pensjonariuszom zaspokojenie potrzeb bytowych, podstawowe świadczenia opiekuńcze, terapię zajęciową, pomoc psychologiczną, umożliwiają realizację potrzeb kulturalnych, rekreacyjnych, towarzyskich. Ośrodek Wsparcia „Złoty Wiek” znajduje się przy ul. Piłsudskiego 64 w Koszalinie, posiada 30 miejsc. Planuje się otwarcie dodatkowego Dziennego Ośrodka Wsparcia dla osób starszych dla 35 osób, przy ul. Morskiej 108 A oraz Domu Pomocy Społecznej dla 88 osób przewlekle somatycznie chorych .

4). Domy pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej przeznaczony jest dla osób, u których pomoc rodziny i/lub gminy w formie usług jest niewystarczająca i które ze względu na stan zdrowia wymagają całodobowej opieki. Domy pomocy społecznej świadczą usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne, na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku lub choroby. W Koszalinie brak jest DPS. Osoby potrzebujące takiej formy wsparcia otrzymują ją obecnie w DPS na terenie kraju.

Prognozy demograficzne i zdrowotne GUS do roku 2035 wskazują, że w Polsce będzie następował spadek umieralności i systematyczny wzrost przeciętnej długości życia do poziomu 77 lat dla mężczyzn oraz ok. 83 lat dla kobiet. Powodować to będzie niekorzystne zmiany w strukturze ludności: zmniejszenie się liczby i udziału grupy wieku produkcyjnego w ogólnej populacji, starzenie się całego społeczeństwa, wzrost współczynnika obciążenia demograficznego - zwłaszcza grupą wieku poprodukcyjnego. Zjawiska te dotyczą również Koszalina. Wobec powyższego, można przypuszczać, że starzenie się społeczeństwa przyczynia się do zwiększenia liczby osób wymagających kompleksowej lub okresowej opieki społecznej i zdrowotnej, co ma wpływ na wzrost zapotrzebowania na usługi dla osób starszych, takie jak usługi opiekuńcze czy domy pomocy społecznej.

Tabela 23. Liczba mieszkańców Koszalina przebywających DPS w latach 2004 - 2012

Rok	Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej	Liczba osób oczekujących na miejsce w DPS (na ostatni dzień roku)
2004	6	brak danych
2005	21	brak danych
2007	54	6
2008	60	7
2009	81	14
2010	105	13
2011	131	11
2012	150	6

Źródło: MOPS w Koszalinie

Liczba mieszkańców Koszalina przebywających w domach pomocy społecznej od 2004 roku do 2012 roku wzrosła ośmiokrotnie - z 6 do 150 osób. Średnio co roku liczba starszych przebywających w DPS zwiększa się o 16 osób, największy wzrost nastąpił w ostatnich latach i tak np. w stosunku do roku 2007 liczba osób przebywających w DPS wzrosła o 100 w 2012 roku.

5) Zakład Pielęgnacyjno – Opiekuńczy przy Specjalistycznym Zespole Gruźlicy i Chorób Płuc w Koszalinie, ul. Niepodległości 44-48 (ZPO)

Zakład Pielęgnacyjno - Opiekuńczy posiada 27 łóżek. Zapewnia profesjonalną opiekę pielęgnacyjną i opiekuńczą pacjentom w różnym wieku, z dużym upośledzeniem zdolności do samodzielnego poruszania się oraz tym, którzy w realizacjach swych podstawowych potrzeb są niemal całkowicie uzależnieni od osób trzecich. Personel ZPO edukuje pacjenta, przygotowuje do samoopieki i samopielęgnacji, pomaga w adaptacji do sytuacji zmienionej w wyniku choroby. Oferta świadczeń skierowana jest przede wszystkim do pacjentów, u których proces intensywnego leczenia został zakończony, a kluczowym zadaniem pozostaje intensywna pielęgnacja i rehabilitacja. Odbiorcami świadczeń są osoby wymagające stałej, długotrwałej opieki i pielęgnacji, z dużymi deficytami samoobsługi i samoopieki oraz w okresie rekonwalescencji po pobycie w szpitalu opieki krótkoterminowej. W jednostce przebywają pacjenci w stanach ciężkich po przebytych leczeniu szpitalnym. ZPO finansowany jest z dwóch źródeł: z Narodowego Funduszu Zdrowia, który finansuje świadczenia medyczne w ramach opieki długoterminowej oraz przez pacjenta, który ponosi koszty wyżywienia i zakwaterowania. Pacjenci są przyjmowani na czas określony do 3 miesięcy z możliwością przedłużenia o kolejne 3 miesiące.

Rozdział 14. System powiadamiania ratunkowego.

System kierowany jest do grupy osób niepełnosprawnych, które nie zawsze są w stanie porozumieć się z dyspozytorem przyjmującym zgłoszenia o zagrożeniu i przekazać podstawowe informacje przez telefon, niezbędne do udzielenia pomocy w sytuacji zagrożenia. W Koszalinie brak jest obecnie rozwiązań dotyczących Systemu Powiadamiania Ratunkowego. Są miasta, które podjęły się takiego działania, np. wymaga się od „uczestnika zdarzenia” posiadania telefonu komórkowego lub stacjonarnego z przyciskami, w którym zostanie zaprogramowany numer alarmowy. W sytuacji zagrożenia wystarczy naciśnięcie przycisku, a dyspozytor w Centrum Pomocy Ratownictwa uzyska informacje o konieczności udzielenia pomocy oraz dane osoby zgłaszającej.

Rozdział 15. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych w sporcie i turystyce.

1. Osoby niepełnosprawne uczestniczą w masowych imprezach sportowych współorganizowanych przez Miasto Koszalin. Różne imprezy sportowe, turystyczne, rekreacyjne w rodzaju pikników, wycieczek, zawodów sportowych organizowane są także przez stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych.
2. Obiekty sportowe przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym:
 - Ø Hala Widowiskowo-Sportowa, ul. Śniadeckich 4,
 - Ø Kompleks sportowy przy ul. Głowackiego 5-7,
 - Ø Kompleks sportowy „Gwardia” przy ul. Fałata 34,
 - Ø Kompleks sportowo - rekreacyjny „Sportowa dolina” przy ul. Podgrodzie,
 - Ø Kompleks sportowy „Bałtyk” przy ul. Andersa 16.

Dodatkowo w zarządzie ZOS znajdują się boiska Orlików przy ul. Głowackiego, na osiedlach: Jamno – Łabusz, Unii Europejskiej, Wenedów, oraz Raduszce. Ponadto 4 Orliki znajdują się w szkołach: SP nr 10, SP nr 4, SP nr 17, SP nr 18.

3. W każdym roku istnieje możliwość współfinansowania organizacji imprez sportowo rekreacyjnych ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Rozdział 16. Programy integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych finansowane ze środków zewnętrznych.

W ramach reintegracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszalinie realizuje „Koszaliński program integracji społecznej START” finansowany ze środków zewnętrznych. Program obejmuje zadania mające na celu wsparcie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu działań zmierzających do aktywizacji społecznej i zawodowej poprzez realizację działań aktywnej integracji, jak m.in.:

- Ø uczestnictwo w zajęciach Klubu Integracji Społecznej (trening komunikacji interpersonalnej, indywidualne doradztwo zawodowe, grupa wsparcia, grupa samopomocowa, wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej, indywidualne doradztwo psychologiczne, indywidualne doradztwo prawne, warsztaty aktywnego poszukiwania pracy);
- Ø skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową (po konsultacji z właściwym powiatowym urzędem pracy w przypadku, gdy klient jest zarejestrowany w powiatowym urzędzie pracy jako bezrobotny);
- Ø organizacja i finansowanie usług wsparcia i aktywizacji rodzin marginalizowanych, w tym kosztów zatrudnienia asystenta rodzinnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, konsultantów rodzinnych, mediatorów itp.
- Ø organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno - zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową.

W Koszalinie są również organizacje pozarządowe, które prowadzą działania z zakresu integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, a ich finansowanie odbywa się ze środków zewnętrznych. Jest to Polski Związek Głuchych - Specjalistyczna Poradnia Rehabilitacji Dzieci i Młodzieży z wadą Słuchu oraz Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym (działania zostały opisane przy innym punkcie niniejszego programu).

Rozdział 17. Usługi pośrednictwa pracy.

Pośrednictwo pracy jest podstawową usługą jaką w ramach aktywizacji zawodowej świadczy PUP na rzecz osób niepełnosprawnych. Pośrednictwo opiera się na następujących zasadach: bezpłatności, dostępności, dobrowolności, równości i jawności.

W ramach tej usługi pośrednicy pracy zajmują się:

- Ø przyjmowaniem ofert pracy i dalszym ich upowszechnianiem;
- Ø podejmowaniem i utrzymywaniem kontaktów z pracodawcami;
- Ø udzielaniem pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłaszanymi do PUP ofertami pracy;
- Ø inicjowaniem i organizowaniem kontaktów osób bezrobotnych i poszukujących pracy z pracodawcami;
- Ø organizowaniem giełd pracy;
- Ø podejmowaniem i utrzymywaniem kontaktów z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy;
- Ø przedstawieniem osobom bezrobotnym i poszukującym pracy propozycji zatrudnienia;
- Ø przedstawianiem osobom bezrobotnym i poszukującym pracy innych dostępnych w ustawie propozycji form wsparcia i pomocy;
- Ø prowadzeniem bieżących analiz lokalnego rynku pracy w ramach opracowywanego w cyklach półrocznych Rankingu Zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych.

Przedstawianie osobom niepełnosprawnym propozycji zatrudnienia odbywa się w ramach następujących form:

- Ø Pośrednictwo otwarte realizowane w oparciu o oferty pracy zawierające dane umożliwiające identyfikację pracodawcy. W przypadku tego rodzaju pośrednictwa oferta zawiera informacje umożliwiające identyfikację pracodawcy. Oferta ta zawiera również informacje dotyczące wymagań pracodawcy wobec kandydatów do pracy, jakie proponuje on warunki pracy i płacy, a także do kogo w firmie należy zgłaszać się na odbycie rozmowy kwalifikacyjnej. Takie pośrednictwo daje pracodawcy możliwość wyboru pracownika spośród osób, które mogą, ale nie muszą być zarejestrowane w PUP. Dobór kandydata na wolne miejsce pracy zachodzi więc w drodze bezpośrednich kontaktów pracodawcy z kandydatami w tym przypadku bez udziału pośrednika pracy.

- Ø Pośrednictwo zamknięte realizowane w oparciu o oferty pracy nie zawierające danych umożliwiających identyfikację pracodawcy. W przypadku tego rodzaju pośrednictwa oferty pracy nie zawierają nazwy firmy oraz jej adresu i są one skierowane do osób zarejestrowanych w PUP. Po złożeniu oferty przez pracodawcę pośrednik pracy dokonuje doboru kandydatów zgodnie z wymaganiami zawartymi w ofercie pracy. Po dokonaniu wstępnej selekcji kandydatów do pracodawcy na rozmowę kwalifikacyjną kierowane są osoby o wskazanych w ofercie kwalifikacjach. Skierowanie wytypowanych kandydatów na rozmowę kwalifikacyjną w sprawie pracy odbywa się na podstawie wydanego przez pośrednika skierowania do pracy.
- Ø Giełdy pracy - przeprowadzane są w sytuacji, gdy pracodawca wyraża chęć bezpośredniego spotkania z większą grupą kandydatów do pracy na zgłoszone stanowisko pracy w tym samym zawodzie. PUP dokonuje wstępnego doboru kandydatów do pracy, ustala miejsce i termin giełdy (może odbywać się w PUP lub u pracodawcy). Pracodawca przedstawia szczegółowo ofertę zatrudnienia i własną firmę oraz prowadzi rozmowy kwalifikacyjne z kandydatami.

W PUP obsługa bezrobotnych osób niepełnosprawnych i poszukujących pracy prowadzona jest na specjalnie wydzielonym do obsługi tej grupy osób stanowisku. Stanowisko to (zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie windy) przystosowane jest do obsługi osób ze wszystkimi rodzajami schorzeń w tym również osób ze schorzeniami narządów ruchu.

Rozdział 18. Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa.

Poradnictwo zawodowe i informacja zawodowa to kolejna fundamentalna usługa rynku pracy. Polega ona na udzielaniu bezrobotnym i poszukującym pracy pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia oraz pracodawcom w doborze kandydatów do pracy.

Poradnictwo zawodowe

Poradnictwo zawodowe jest procesem, w którym doradca zawodowy pomaga klientowi w osiągnięciu lepszego zrozumienia siebie samego w odniesieniu do środowiska pracy po to, aby umożliwić mu realistyczny wybór lub zmianę zatrudnienia albo też osiągnięcie właściwego dostosowania zawodowego.

W ramach tej usługi doradcy zawodowi udzielają bezrobotnym osobom niepełnosprawnym i poszukującym pracy porad zawodowych z wykorzystaniem standaryzowanych metod ułatwiających wybór zawodu, zmianę kwalifikacji, podjęcie lub zmianę zatrudnienia. Poradnictwo zawodowe jest realizowane w formie indywidualnej i grupowej.

Indywidualne porady zawodowe

Porada indywidualna polega na bezpośrednim kontakcie doradcy zawodowego z osobą bezrobotną lub poszukującą pracy, zgłaszającą potrzebę pomocy. Podstawową formą stosowaną w poradnictwie indywidualnym jest rozmowa doradcza, dzięki której możliwe jest rozpoznanie problemu zawodowego i opracowanie sposobów jego rozwiązania.

W indywidualnej pracy z klientem doradca może:

- Ø zbadać jego zainteresowania i uzdolnienia zawodowe,
- Ø pomóc mu ocenić szanse powodzenia planowanego przedsięwzięcia, jeśli jest zainteresowany rozpoczęciem działalności gospodarczej,

- Ø skierować go na specjalistyczne badanie lekarskie lub psychologiczne, umożliwiające wydanie opinii na temat przydatności zawodowej do pracy i zawodu lub kierunku szkolenia,
- Ø przygotować dla niego Indywidualny Plan Działania.

Informacja zawodowa

Informacja zawodowa polega na udzielaniu informacji o zawodach, rynku pracy oraz możliwościach szkolenia i kształcenia. Jest to forma pomocy skierowana do osób, które potrafią samodzielnie radzić sobie na rynku pracy, ale potrzebują ukierunkowujących informacji niezbędnych do realizacji planów zawodowych. Często osoby te wcześniej były uczestnikami porad zawodowych indywidualnych lub grupowych, a informacja zawodowa stanowi uzupełnienie wiedzy w zakresie środowiska pracy oraz funkcjonujących w tym środowisku zawodów. Informacja zawodowa jest realizowana w formie indywidualnej i grupowej. W PUP obsługa bezrobotnych osób niepełnosprawnych i osób niepełnosprawnych poszukujących pracy prowadzona jest przez doradców zawodowych. Nowocześnie zaprojektowane i wyposażone pokoje zapewniają osobom zarejestrowanym pełną poufność odbywanych z doradcą porad i rozmów.

Pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy

Kolejną usługą rynku pracy skierowaną do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP, jest pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy. Usługa ta realizowana jest w formie trzytygodniowego szkolenia „Szukam Pracy”. Ta forma wsparcia i pomocy przeznaczona jest przede wszystkim dla osób, które nie posiadają doświadczenia w poszukiwaniu pracy lub nie osiągały pozytywnych efektów swoich działań w tym zakresie oraz dla osób, które powracają na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej.

Podczas szkolenia jego uczestnicy mogą:

- Ø poznać procesy i tendencje zachodzące na rynku pracy, które mają bezpośredni wpływ na sposób i skuteczność poszukiwania pracy;
- Ø poznać swoje mocne strony i ocenić ich przydatność na rynku pracy;
- Ø dokonać bilansu umiejętności, możliwości i predyspozycji zawodowych, co może być inspiracją do znalezienia pomysłu na własną drogę zawodową;
- Ø przygotować się do autoprezentacji;
- Ø poznać zasady pisania dokumentów aplikacyjnych;
- Ø nabyć umiejętność prowadzenia rozmów kwalifikacyjnych;
- Ø opracować strategie pokonywania barier w zatrudnieniu;
- Ø nawiązywać kontakty pomocne w poszukiwaniu zatrudnienia;
- Ø nabyć praktyczne umiejętności poszukiwania pracy.

Trwające trzy tygodnie zajęcia aktywizacyjne przynoszą uczestnikom wymierne efekty. Uczestnicy tych zajęć po ich zakończonych nabierają pewności siebie, wzrasta ich wiara w skuteczność działań mających na celu poszukiwanie pracy. Osoby biorące udział w szkoleniu zmieniają swoje postawy społeczne i uświadamiają sobie, że muszą brać odpowiedzialność za swoje życie w szczególności za własne decyzje życiowe i zawodowe. Zajęcia z zakresu pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy odbywają się w doskonale wyposażonej w pomoce dydaktyczne oraz sprzęt audiowizualny klimatyzowanej sali.

Grupowe porady zawodowe

Porada grupowa polega na bezpośrednim kontakcie doradcy zawodowego z grupą osób, które zgłaszają (często bardzo podobne w charakterze) potrzeby pomocy w rozwiązaniu swoich problemów zawodowych. Porada grupowa ma przebieg doradczego spotkania, realizowana jest często metodą warsztatową (czyli przy aktywnym uczestnictwie osób biorących udział w spotkaniu). W trakcie zajęć grupowych można zdefiniować własne problemy zawodowe i wspólnie z doradcą określić możliwe sposoby ich rozwiązania. Uczestnicy zajęć mają możliwość dokonania samooceny oraz rozwijania umiejętności podejmowania decyzji związanych z planowaniem swojej kariery zawodowej. Udział w grupowej poradzie zawodowej musi być poprzedzony poradą indywidualną.

Tematyka porad zawodowych grupowych najczęściej dotyczy:

- Ø zagadnień związanych z planowaniem uruchomienia własnej działalności gospodarczej,
- Ø wyboru zawodu lub kierunku kształcenia,
- Ø nauki efektywnego poruszania się po rynku pracy,
- Ø zapoznania z mechanizmami rynku pracy metodami poszukiwania pracy,
- Ø przygotowania do rozmów z pracodawcami w/s pracy,
- Ø przygotowania dokumentów aplikacyjnych,
- Ø przygotowania do korzystania z instrumentów rynku pracy zawartych w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ø także określania predyspozycji zawodowych i tworzenia profili zawodowych.

Rozdział 19. Aktywne formy wsparcia.

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP jako bezrobotna lub poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu ma prawo do korzystania z usług lub instrumentów rynku pracy na zasadach określonych w ustawie z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) oraz w ustawie o rehabilitacji zawodowej, społecznej i zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 127. poz. 721 ze zm.). Wydatki na instrumenty lub usługi rynku pracy, o których mowa w ww. ustawach są finansowane w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako:

- Ø bezrobotne - ze środków Funduszu Pracy
- Ø bezrobotne albo poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu - ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

1) Szkolenia są to pozaszkolne zajęcia mające na celu uzyskanie, uzupełnienie lub doskonalenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych potrzebnych do wykonywania pracy, w tym umiejętności poszukiwania zatrudnienia. Zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy PUP dla klientów niepełnosprawnych oferuje szkolenia indywidualne i grupowe. Przeznaczone są szczególnie dla osób bezrobotnych, u których stwierdzono:

- Ø brak kwalifikacji zawodowych
- Ø konieczność zmiany lub uzupełnienia kwalifikacji
- Ø utratę zdolności do pracy w dotychczas wykonywanym zawodzie
- Ø brak umiejętności aktywnego poszukiwania pracy

2) Przygotowanie zawodowe dorosłych jest stosunkowo nową na rynku pracy formą aktywizacji. Celem przygotowania zawodowego dorosłych jest nabycie kwalifikacji lub umiejętności zawodowych potwierdzonych dokumentami (świadectwami). Jest ono realizowane według

programu ukierunkowanego na nabycie umiejętności praktycznych oraz zdobycie wiedzy teoretycznej, niezbędnych do wykonywania zadań zawodowych. Przygotowanie zawodowe dorosłych odbywa się w formie:

- Ø praktycznej nauki zawodu dorosłych – praktyczna nauka zawodu dorosłych trwa od 12 do 18 miesięcy. Kończy się egzaminami potwierdzającymi kwalifikacje w zawodzie, przeprowadzanymi przez okręgową komisję egzaminacyjną, zgodnie z przepisami w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych lub egzaminem czeladniczym przeprowadzonym przez komisje egzaminacyjne izb rzemieślniczych, zgodnie z przepisami w sprawie egzaminów na tytuły czeladnika i mistrza w zawodzie. Uczestnik praktycznej nauki zawodu dorosłych, który zdał egzaminy potwierdzające kwalifikacje w zawodzie lub egzamin czeladniczy z wynikiem pozytywnym, otrzymuje odpowiednio świadectwa potwierdzające kwalifikacje w zawodzie lub dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe albo świadectwo czeladnicze.
- Ø przyuczenia do pracy dorosłych – przyuczenie do pracy dorosłych trwa od 3 do 6 miesięcy. Kończy się egzaminem sprawdzającym przeprowadzonym przez komisję egzaminacyjną izby rzemieślniczej, instytucję szkoleniową wpisaną do rejestru prowadzonego przez wojewódzki urząd pracy lub inną instytucję uprawnioną do przeprowadzania egzaminów wskazaną przez starostę.

Kontakt osób niepełnosprawnych ze specjalistami do spraw rozwoju zawodowego w sprawie uzyskania potrzebnych im w zakresie szkoleń oraz przygotowania zawodowego dodatkowych informacji możliwy jest w formie:

3) Staże

Staż oznacza nabywanie umiejętności praktycznych do wykonywania pracy poprzez wykonywanie zadań w miejscu pracy, bez nawiązania stosunku pracy z pracodawcą. Odbywa się na podstawie umowy zawartej pomiędzy PUP a pracodawcą, według programu określonego w umowie. Na wniosek pracodawcy urząd pracy może skierować osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w PUP jako bezrobotna albo poszukująca pracy nie pozostająca w zatrudnieniu do odbycia stażu przez okres od 3 do 12 miesięcy bez nawiązywania stosunku pracy. Stażyście w okresie odbywania stażu przysługuje stypendium stażowe w wysokości 120 % kwoty zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt. 1 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

4) Rozpoczęcie działalności gospodarczej

a) finansowane ze środków PUP

Starosta zgodnie z art. 46 ust. 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008r. Nr 69, poz. 415 ze zm.) może przyznać osobie niepełnosprawnej zarejestrowanej w PUP jako bezrobotna jednorazowo środki na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości określonej w umowie, nie wyższej jednak niż 6-krotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Tworzący spółdzielnię socjalną może wnioskować o dofinansowanie w wysokości 400% przeciętnego wynagrodzenia, a osoby chcące przystąpić do spółdzielni socjalnej w wysokości 300 %. Wnioskodawca zobowiązany jest do prowadzenia działalności gospodarczej w okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej bez zawieszenia.

b) finansowane ze środków PFRON

Osoba niepełnosprawna zarejestrowana w PUP jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu, może jednorazowo otrzymać środki PFRON na:

- podjęcie po raz pierwszy działalności:

a) gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej,

b) rolniczej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, w tym polegającej na prowadzeniu działów specjalnych produkcji rolnej, bez względu na formę prawną jej prowadzenia,

- wniesienie po raz pierwszy wkładu do spółdzielni socjalnej,

- ponowne podjęcie działalności, o której mowa w pkt 1, lub ponowne wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, jeżeli zgodnie z oświadczeniem wnioskodawcy upłynęło co najmniej 12 miesięcy od zaprzestania prowadzenia tej działalności lub od ustania członkostwa w spółdzielni socjalnej. Wysokość środków określona jest w umowie zawartej ze starostą, nie więcej jednak niż do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia, jeżeli nie otrzymała bezzwrotnych środków publicznych na ten cel. (art. 12a ustawy o rehabilitacji zawodowej).

Osoba niepełnosprawna zobowiązana jest do prowadzenia działalności gospodarczej lub członkostwa w spółdzielni socjalnej przez okres co najmniej 24 miesięcy, z uwzględnieniem okresów choroby, powołania do odbycia zasadniczej lub zastępczej służby wojskowej lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego.

5. Zatrudnienie subsydiowane

Ø Prace interwencyjne to zatrudnienie bezrobotnego przez pracodawcę, które nastąpiło w wyniku umowy zawartej ze starostą i ma na celu wsparcie osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Prace interwencyjne są pomocą publiczną w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub bardzo niekorzystnej sytuacji. Kosztami kwalifikującymi się do objęcia pomocą są koszty ponoszone przez pracodawcę na wynagrodzenia brutto i opłacone od wynagrodzeń obowiązkowe składki na ubezpieczenie społeczne.

Ø Jednorazowa refundacja kosztów poniesionych z tytułu opłaconych składek na ubezpieczenia społeczne w związku z zatrudnieniem skierowanego bezrobotnego jest pomocą publiczną w formie subsydiów płacowych na rekrutację pracownika znajdującego się w szczególnie niekorzystnej sytuacji lub bardzo niekorzystnej sytuacji. Kwota refundowanych składek nie może przekroczyć 300 % wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Ø Roboty publiczne polegają na zatrudnieniu skierowanego bezrobotnego w okresie nie dłuższym niż 12 miesięcy przy wykonywaniu prac organizowanych przez gminy, organizacje pozarządowe statutowo zajmujące się problematyką ochrony środowiska, kultury, oświaty, kultury fizycznej i turystyki, opieki zdrowotnej, bezrobocia oraz pomocy społecznej oraz spółki wodne i ich związki, jeżeli prace te są finansowane lub dofinansowane ze środków samorządu terytorialnego, budżetu państwa, funduszy celowych, organizacji pozarządowych, spółek wodnych i ich związków.

6. Refundacja wyposażenia, wyposażenia stanowiska pracy

a) refundowana ze środków PUP

Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej zarejestrowanej w PUP jako bezrobotna zwany dalej „refundacją”, ze środków Funduszu Pracy, może zostać przyznany pracodawcy, jeżeli złożył wniosek o przyznanie refundacji i zobowiązał się do zatrudniania tej osoby przez okres co najmniej 24 miesiące. Refundacja obejmuje udokumentowane wydatki poniesione na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba bezrobotna. Zwrot kosztów nie może przekraczać sześciokrotnej wysokości przeciętnego wynagrodzenia za każde utworzone stanowisko pracy osoby niepełnosprawnej.

b) refundowana ze środków PFRON:

Pracodawca, który przez okres co najmniej 36 miesięcy zatrudni osobę niepełnosprawną zarejestrowaną w PUP jako bezrobotna albo poszukująca pracy niepozostającą w zatrudnieniu, może otrzymać ze środków PFRON zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy do wysokości piętnastokrotnego przeciętnego wynagrodzenia. Warunkiem zwrotu kosztów jest uzyskanie, wydanej na wniosek starosty, pozytywnej opinii Państwowej Inspekcji Pracy odpowiednio o przystosowaniu do potrzeb wynikających z rodzaju niepełnosprawności osoby zatrudnionej na wyposażonym stanowisku pracy lub o spełnieniu warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na tym stanowisku. Refundacja obejmuje udokumentowane koszty zakupu lub wytworzenia wyposażenia stanowiska pracy, na którym będzie wykonywać pracę osoba niepełnosprawna.

7. Prace społecznie użyteczne

Na wniosek gminy starosta może skierować bezrobotnego bez prawa do zasiłku korzystającego ze świadczeń z pomocy społecznej do wykonywania prac społecznie użytecznych na terenie gminy, w której bezrobotny zamieszkuje lub przebywa, w wymiarze do 10 godzin w tygodniu. Również do wykonywania prac społecznie użytecznych mogą być kierowane osoby uczestniczące w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielniania, lokalnym programie pomocy społecznej lub indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego, jeżeli podjęły uczestnictwo w tych formach w wyniku skierowania powiatowego urzędu pracy na podstawie art. 50 ust. 2. ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.). Starosta refunduje gminie ze środków PFRON do 60 % minimalnej kwoty świadczenia przysługującego bezrobotnemu. Osobie uprawnionej wykonującej prace społecznie użyteczne przysługuje świadczenie w wysokości nie niższej niż 7,70 zł za każdą godzinę wykonywania tych prac. Świadczenie podlega waloryzacji na zasadach określonych w art. 72 ust. 6 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 ze zm.).

Rozdział 20. Wsparcie towarzyszące.

1) refundacja kosztów przejazdu

PUP może udzielać refundacji przez okres do 12 miesięcy osobom bezrobotnym, które:

a) na podstawie skierowania PUP poza miejscem zamieszkania zdobyły zatrudnienie lub inną pracę zarobkową, przygotowanie zawodowe dorosłych, staż, prace społecznie użyteczne lub zostały skierowane na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy i dojeżdżają do tych miejsc.

W przypadku osób zatrudnionych lub wykonujących inną pracę zarobkową, odbywających staż, przygotowanie zawodowe dorosłych lub skierowanych na zajęcia z zakresu poradnictwa zawodowego lub pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy, uzyskują wynagrodzenie lub inny przychód w wysokości nie przekraczającej 200% minimalnego wynagrodzenia za pracę:

- b) zostały skierowane do pracodawcy, który zgłosił ofertę pracy, jeżeli jego siedziba znajduje się poza miejscem zamieszkania bezrobotnego,
c) zostały skierowane poza miejsce zamieszkania na badania lekarskie lub psychologiczne i dojeżdżały do tych miejsc.

2) refundacja kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7/ osobą zależną

Bezrobotnym, którzy samotnie wychowują co najmniej jedno dziecko, starosta może po udokumentowaniu poniesionych kosztów, refundować koszty opieki nad dzieckiem lub dziećmi do lat 7 w wysokości uzgodnionej, nie wyższej jednak niż połowa zasiłku, o którym mowa w art. 72 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.) na każde dziecko, na opiekę którego poniesiono koszty, jeżeli bezrobotny podejmie zatrudnienie lub inną pracę zarobkową lub zostanie skierowany na staż, przygotowanie zawodowe dorosłych lub szkolenie oraz pod warunkiem osiągania z tego tytułu miesięcznie przychodów nie przekraczających minimalnego wynagrodzenia za pracę. W przypadku podjęcia zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej refundacja przysługuje przez okres do 6 miesięcy. W przypadku skierowania na staż, przygotowanie zawodowe dorosłych, szkolenie refundacja może być przyznana na okres odbywania stażu, przygotowania zawodowego dorosłych lub szkolenia. Na w/w zasadach może nastąpić refundacja kosztów opieki nad osobą zależną.

DZIAŁ 2. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli - bez względu na rodzaj, przyczynę i stopień niepełnosprawności.

Rozdział 1. Cele programu.

Cel strategiczny:

stworzenie w Mieście warunków sprzyjających integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, zapobieganie ich społecznej marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.

1. Cele szczegółowe z zakresu rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych:

- Ø ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach,
- Ø ograniczenie skutków niepełnosprawności wśród dzieci w wieku 0-6 lat.
- Ø objęcie dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i osób niepełnosprawnych specjalnymi programami zdrowotnymi, terapeutycznymi i rehabilitacyjnymi,
- Ø przygotowanie rodziców lub opiekunów do udziału w rehabilitacji swoich dzieci oraz wymiana doświadczeń z zakresu niepełnosprawności dzieci i możliwości ich rehabilitacji oraz pomocy,
- Ø pomoc rodzicom, opiekunom prawnym w wyborze placówki, szkoły odpowiedniej do niepełnosprawności dziecka,
- Ø stworzenie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania,
- Ø ograniczenie skutków niepełnosprawności,

- Ø wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych,
- Ø likwidacja barier architektonicznych w przedszkolach i szkołach,
- Ø integracja osób niepełnosprawnych,
- Ø stworzenie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym,
- Ø umożliwienie osobom niepełnosprawnym wykonywania podstawowych, codziennych czynności, kontaktów z otoczeniem, uczestnictwo w życiu społecznym,
- Ø wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, w dostępie do edukacji, a w szczególności: włączenie się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- Ø umożliwienie lub ułatwienie osobie niepełnosprawnej samodzielnego funkcjonowania w obrębie własnego mieszkania,
- Ø tworzenie przestrzeni bez barier i takie dostosowanie technologiczne transportu zbiorowego, by służył on osobom z wszystkimi rodzajami niepełnosprawności,
- Ø dostosowanie przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności,
- Ø ograniczanie skutków niepełnosprawności poprzez stworzenie odpowiednich warunków o uczestniczenia w kulturze i sporcie,
- Ø przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych,
- Ø rozpoznawanie oraz zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych,
- Ø zapewnienie bezpieczeństwa osób niepełnosprawnych,
- Ø pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.

2. Cele szczegółowe z zakresu rehabilitacji zawodowej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych:

- Ø umożliwienie osobom niepełnosprawnym dokonywania wyboru kierunku rozwoju zawodowego zgodnego z ich wiedzą i możliwościami,
- Ø stworzenie im możliwości optymalnego funkcjonowania na rynku pracy i awansu zawodowego,
- Ø wspieranie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych,
- Ø nabywanie przez osoby niepełnosprawne umiejętności praktycznych do wykonywania pracy,
- Ø tworzenie odpowiednio wyposażonego stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej,
- Ø wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych,
- Ø Wsparcie uprawnionych osób niepełnosprawnych w podejmowaniu aktywizacji zawodowej,
- Ø aktywizacja społeczno - zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Ø umożliwienie osobom niepełnosprawnym dokonania wyboru kierunku rozwoju zawodowego zgodnie z ich wiedzą i możliwościami,
- Ø stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości odnalezienia się na rynku pracy.

Rozdział 2. Obszar działania programu.

- geograficznie: teren Miasta,

- społecznie: osoby niepełnosprawne i ich rodziny,
- zadaniowo: wszystkie dziedziny życia społecznego i zawodowego.

Rozdział 3. Odbiorcy programu.

Bezpośrednio - osoby niepełnosprawne:

- Ø intelektualnie
- Ø psychicznie
- Ø z zaburzeniami głosu, mowy i chorobami słuchu
- Ø wzrokowo
- Ø ruchowo
- Ø chorujące na epilepsję
- Ø z powodu chorób oddechowych i krążenia
- Ø z powodu chorób układu pokarmowego
- Ø z powodu chorób układu moczowo – płciowego
- Ø neurologicznie
- Ø z innym schorzeniem, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego
- Ø z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi

Pośrednio - rodziny osób niepełnosprawnych, instytucje i stowarzyszenia działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Rozdział 4. Promocja programu.

Promocja programu będzie odbywała się poprzez:

- Ø rozpowszechnianie informacji o ofercie programu w mediach (prasa, radio, telewizja, internet),
- Ø zgłaszanie programu do organizowanych konkursów i programów PFRON oraz programów unijnych,
- Ø udzielanie informacji o ofercie programu osobom niepełnosprawnym, członkom ich rodzin i organizacjom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych,
- Ø stałe kontakty i współpraca z instytucjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Rozdział 5. Czas trwania programu.

- Ø termin rozpoczęcia - 2013 rok
- Ø termin zakończenia - 2017 rok

CZĘŚĆ III. DZIAŁ 3. PROJEKTY DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rozdział 1. Działania w zakresie rehabilitacji społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych.

CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 1. PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE, W TYM INTERWENCJA KRYZYSOWA				
Ułatwienie funkcjonowania osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom poprzez udostępnienie informacji o przysługujących im prawach i uprawnieniach.	1) prowadzenie poradnictwa i wsparcia dla osób niepełnosprawnych,	- utworzenie sieci specjalistycznego poradnictwa i wsparcia dla osób niepełnosprawnych	- MOPS	- Ilość punktów doradczych - liczba osób otrzymujących pomoc
	2) przeprowadzanie akcji informacyjnych.	- prowadzenie okresowych akcji informacyjnych - udostępnianie ulotek informacyjnych na temat działalności instytucji i organizacji prowadzących poradnictwo i interwencję kryzysową w miejscach często odwiedzanych przez osoby niepełnosprawne	- MOPS - UM, - organizacje pozarządowe	- Ilość przeprowadzonych akcji - ilość wydanych ulotek
	3) podejmowanie akcji dotyczących zgłaszania zdarzeń kryzysowych osób niepełnosprawnych.	- pełnienie dyżuru przez specjalistów z zakresu przyjmowania informacji dotyczącej kryzysu w rodzinie	- MOPS	- liczba specjalistów dyżurujących - Ilość udzielonych porad - liczba osób którym udzielono pomocy
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 2. WCZESNA INTERWENCJA (DZIECI W WIEKU 0-6 LAT)				
Ograniczenie skutków niepełnosprawności wśród dzieci w wieku 0-6 lat.	1) prowadzenie diagnozy i wydawanie opinii/orzeczenia dotyczącej stanu zdrowia.	- zwiększanie ilości porad i liczby specjalistów koniecznych do objęcia pomocą i wsparciem dzieci do 6 lat - współpraca placówek powołanych do prowadzenia diagnozy	- MPPP - MZ - organizacje pozarządowe	- ilość przeprowadzonych badań oraz wydanych opinii do: kształcenia integracyjnego i specjalnego - liczba zdiagnozowanych dzieci do lat 6
	2) prowadzenie akcji, happeningów, wydawanie ulotek i broszur informacyjnych dotyczących przekazywania informacji o miejscach udzielania wsparcia	- organizacja przez odpowiedzialne jednostki i organizacje pozarządowe akcji służących zwiększeniu wiedzy i bezpieczeństwa zdrowotnego	- MPPP - NZOZ - organizacje pozarządowe	- Ilość przeprowadzonych akcji i happeningów - ilość wydanych ulotek, broszur

	3) udzielanie bezpłatnych usług w placówkach powołanych do świadczenia pomocy z zakresu wielospecjalistycznej pomocy	- tworzenie możliwości uzyskania jak najwcześniejszej kompleksowej i wielospecjalistycznej diagnozy w placówkach do tego przygotowanych	- UM - NZOZ - organizacje pozarządowe	- Ilość udzielonych porad - liczba korzystających osób z usług
Objęcie dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i osób niepełnosprawnych specjalistycznymi programami zdrowotnymi, terapeutycznymi i rehabilitacyjnymi.	1) opracowywanie programów służących podniesieniu wiedzy, umiejętności i zaradności rodziców posiadających dzieci	- powołanie zespołów celowych do tworzenia programów, ich tworzenie i realizacja	- UM - NZOZ - organizacje pozarządowe	- Ilość organizacji pozarządowych zajmujących się tematem - liczba korzystających z usług
	2) wczesne wspomaganie rozwoju dzieci realizowane najbliżej ich miejsca zamieszkania, tj. w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi i specjalnymi oraz w Miejskiej Poradni Psychologiczno Pedagogicznej	- współpraca podmiotów zajmujących się wczesnym wspomaganiem dzieci	- MPPP - placówki integracyjne i specjalne - organizacje pozarządowe	- Ilość specjalistów - ilość organizacji prowadzących wczesne wspomaganie - liczba dzieci korzystających z tej formy wsparcia
Przygotowanie rodziców lub opiekunów do udziału w rehabilitacji swoich dzieci oraz wymiana doświadczeń zakresu niepełnosprawności dzieci i możliwości ich rehabilitacji oraz pomocy.	1) prowadzenie szkoleń dotyczących postępowania z dziećmi z określonym rodzajem niepełnosprawności	- udzielanie specjalistycznych porad, prowadzenie terapii i rewalidacji oraz przygotowanie rodziców do udziału w rewalidacji, rehabilitacji i edukacji swoich dzieci.	- MPPP - NZOZ - organizacje pozarządowe	- liczba specjalistów - liczba rodziców - ilość placówek
	2) nauka rodziców dzieci z niepełnosprawnością z zakresu niezbędnego do prowadzenia samodzielnej rehabilitacji w domu	- prowadzenie nauki rodziców z zakresu specjalistycznego ćwiczenia dostosowanych do wieku i niepełnosprawności dziecka	- NZOZ - organizacje pozarządowe	
	3) organizacja spotkań i pogadarek dla rodziców posiadających dzieci niepełnosprawnych	- udzielanie oraz składanie stosownych wniosków o dofinansowanie do organizacji szkoleń z zakresu działań rodziców na rzecz dzieci niepełnosprawnych	- UM - organizacje pozarządowe	
Pomoc rodzicom/opiekunom prawnym w wyborze placówki/szkoły odpowiedniej do niepełnosprawności dziecka.	4) poradnictwo realizowane przez placówki i szkoły oraz poradnię	- prowadzenie spotkań indywidualnych z dziećmi i rodzicami dzieci niepełnosprawnych - organizowanie dni otwartych przez szkoły i placówki	- szkoły - MPPP	- Ilość porad i konsultacji - ilość zorganizowanych dni otwartych

CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 3. EDUKACJA DZIECI I MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ				
Stworzenie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwości kształcenia na równi z pełnosprawnymi rówieśnikami na wszystkich poziomach nauczania.	1) zwiększenie ilości oddziałów integracyjnych w przedszkolach i szkołach	- sukcesywne otwieranie nowych oddziałów i klas integracyjnych	- UM - E - UM - PN	- ilość nowopowstałych placówek - liczba dzieci w oddziałach i klasach integracyjnych
	2) zapewnienie możliwości nauki i rozwoju w środowisku rodzinnym i rówieśniczym poprzez prowadzenie usługi przewozowej	- prowadzenie przez Miasto dowozu dzieci i młodzieży do/ ze szkoły - zawieranie umów dotyczących dowozu dzieci do/ze szkół - zakup nowych pojazdów do przewozu dzieci i młodzieży oraz innych osób niepełnosprawnych	- UM - E - MOPS	- ilość posiadanych pojazdów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych - liczba dzieci i młodzieży korzystającej z przewozów - ilość zawartych z rodzicami umów - wielkość wydatkowanych środków
		- zatrudnienie dodatkowej niezbędnej kadry do lepszego świadczenia usług przewozowych	- szkoły	- liczba osób świadczących przewozy
Ograniczanie skutków niepełnosprawności.	1) pozyskiwanie środków i zwiększenie oraz odpowiednie dostosowanie bazy dydaktycznej i rehabilitacyjnej w placówkach	- przeprowadzenie w przedszkolach i szkołach dodatkowych zajęć poprawiających psychofizyczną sprawność dzieci niepełnosprawnych - zakup pomocy dydaktycznych do pracy z dziećmi niepełnosprawnymi - zakup wyposażenia innych sal umożliwiających realizację programów i innowacji wspomagających uczniów niepełnosprawnych	- placówki integracyjne i specjalne	- ilość dodatkowych godzin w placówkach - liczba dzieci korzystających z bazy
	2) opracowywanie i tworzenie projektów służących rozwojowi dzieci	- zgłaszanie do dofinansowania innowacyjnych form nauki i terapii dzieci i młodzieży z różnymi rodzajami niepełnosprawności oraz ich realizacja	- przedszkola - szkoły	- ilość zgłaszanych projektów/programów innowacyjnych - liczba dzieci objęta wsparciem
Likwidacja barier architektonicznych w przedszkolach i szkołach.	1) rozpoznanie zapotrzebowania szkół i placówek w integracyjnych i innych w Mieście	- przeprowadzenie badania potrzeb szkół i placówek tj.: Przedszkola Integracyjnego, Szkoły Podstawowej nr 13, Szkoły Podstawowej Integracyjnej, Zespołu Szkół nr 2, Zespołu Szkół nr 12, Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego oraz innych które zamierzają szkolić osoby niepełnosprawne i tworzyć klasy integracyjne	UM - E	- ilość zdiagnozowanych placówek - ilość potrzeb wielkość niezbędnych środków
	2) realizacja potrzeb wymienionych wyżej szkół i placówek	- prowadzenie remontów i dostosowania placówek oświatowych		ilość dostosowanych częściowo/globalnie obiektów szkolnych

CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 4. REHABILITACJA SPOŁECZNA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ DOROSŁYCH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Integracja osób niepełnosprawnych.	1) organizacja integracyjnych imprez sportowych, rekreacyjnych, kulturalnych i turystycznych	- zaplanowanie terminów, przygotowanie ofert oraz złożenie stosownych wniosków o dofinansowanie i organizacja imprez integracyjnych	- szkoły i placówki oświatowe - organizacje pozarządowe - Rady Osiedli,	- ilość zorganizowanych imprez - liczba osób biorących w nich udział
Stworzenie osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwości pozyskania lub przywrócenia umiejętności niezbędnych do uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym.	2) dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych	- udzielanie dofinansowania osobom z niepełnosprawnością	- UM - MOPS	- ilość osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych
	3) wydawanie orzeczeń do wskazań korzystania w warsztatach terapii zajęciowej	- wskazań korzystania w warsztatach terapii zajęciowej	- UM - MZON	- ilość wydanych orzeczeń
	4) dofinansowywanie do działalności warsztatów terapii zajęciowej i ich prowadzenie	pokrywanie kosztów działalności warsztatów terapii zajęciowej	- UM - PN	- liczba uczestników warsztatów terapii zajęciowej - liczba osób która znalazła zatrudnienie po terapii w warsztatach
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 5. WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W PROCESIE REHABILITACJI W FORMIE DOFINANSOWANIA ZE ŚRODKÓW PFRON DO RÓŻNYCH ŚWIADCZEŃ				
Umożliwienie osobom niepełnosprawnym wykonywania podstawowych, codziennych czynności, kontaktów z otoczeniem, uczestnictwa w życiu społecznym.	1) dofinansowywanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	- udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dofinansowania do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	- MOPS	- liczba osób którym udzielono dofinansowania - wielkość wykorzystanych środków
	2) dofinansowywanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	- udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	- MOPS	- liczba osób, którym udzielono dofinansowania - wielkość wykorzystanych środków
	3) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza -przewodnika	- udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dofinansowania usług tłumacza języka migowego lub tłumacza -przewodnika	- MOPS	- liczba osób, którym udzielono dofinansowania - wielkość wykorzystanych środków

Wylimowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym, w dostępie do edukacji, a w szczególności włączenie się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego.	1) udzielanie dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” - Moduł I	-udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dofinansowania	- MOPS	- liczba osób, którym udzielono dofinansowania - wielkość wykorzystanych środków
	2) udzielanie dofinansowania w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd” - Moduł II	-udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dofinansowania i finansowania nauki - utworzenie bazy danych uczelni i innych szkół prowadzących naukę w systemie policealnym i wyższym - utworzenie bazy danych wnioskodawców i beneficjentów - badanie zadowolenia studentów - prowadzenie kampanii informacyjnej - konkurs na plakat/ulotkę	- UM - PN	- liczba osób, którym udzielono dofinansowania (studenci, doktoranci, słuchacze) - wielkość wykorzystanych środków - ilość placówek oświatowych szkolnictwa wyższego - ilość rozdanych ulotek
	3) umożliwienie osobom niepełnosprawnym korzystania z Internetu	- wyposażenie gospodarstw domowych w Internet i komputery oraz dodatkowe osprzętowanie	- UM	- ilość zakupionych zestawów komputerowych - liczba osób korzystających z Internetu w ramach projektów
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 6. DOSTOSOWANIE MIESZKAŃ DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Umożliwienie lub ułatwienie osobie niepełnosprawnej samodzielnego funkcjonowania w obrębie własnego mieszkania.	1) dofinansowywanie likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej	- udzielanie dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych w miejscu zamieszkiwania osób niepełnosprawnych	- MOPS	- liczba osób, którym udzielono dofinansowania
	2) tworzenie mieszkań chronionych	- współpraca z MOPS i UM oraz składanie wniosków o finansowanie usługi do właściwych organów	- organizacja pozarządowa	- ilość utworzonych mieszkań chronionych - liczba osób korzystająca z mieszkalnictwa chronionego z podziałem na rodzaje niepełnosprawności
	2) budowanie mieszkań dostosowanych	- budowanie i zasiedlanie mieszkań dostosowanych do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności	- ZBM	- ilość oddanych mieszkań - liczba osób otrzymujących klucze do mieszkania dostosowanego
	3) kampania „Koszalin bez barier”	- lustracja przestrzeni i budynków pod względem ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych - organizacja konkursu	UM - PN	- ilość przeprowadzonych lustracji - ilość zgłoszonych obiektów, przestrzeni, osób do konkursu

CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 7. MIESZKALNICTWO CHRONIONE				
Umożliwienie lub ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania.	prowadzenie lub zlecenie prowadzenia mieszkań chronionych podmiotom zewnętrznym	- udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym wsparcia socjalnego w postaci mieszkania chronionego	- MOPS	- ilość nowopowstałych mieszkań chronionych, - liczba osób korzystająca z tej formy wsparcia
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 8. DOSTOSOWANIE KOMUNIKACJI I TRANSPORTU ZBIOROWEGO DO POTRZEB OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Tworzenie przestrzeni bez barier i takie dostosowywanie technologiczne transportu zbiorowego, by służył on osobom ze wszystkim rodzajami niepełnosprawności.	1) wykonywanie usług przewozowych transportem miejskim	- zakup i wyposażenie autobusów komunikacji miejskiej w nośniki i udogodnienia dostosowane do potrzeb osób z różną niepełnosprawnością	- MZK	- ilość dostosowanych pojazdów, - liczba osób korzystających z przewozów - wielkość środków wydatkowanych/pozyskanych z przewozów
	2) wykonywanie usług przewozowych transportem szkolnym	- zakup i wyposażenie busów w nośniki i udogodnienia dostosowane do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawnością	- UM	- ilość dostosowanych pojazdów, - liczba osób korzystających z przewozów - wielkość środków wydatkowanych/pozyskanych z przewozów
	2) wykonywanie usług przewozowych transportem prywatnym	- zakup i wyposażenie busów w nośniki i udogodnienia dostosowane do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności	- przewoźnik prywatny	- ilość dostosowanych pojazdów, - liczba osób korzystających z przewozów
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 9. LIKWIDACJA BARIER URBANISTYCZNYCH, ARCHITEKTONICZNYCH, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNYCH OBIEKTACH UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ				
Dostosowanie przestrzeni i obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób z różnym rodzajem niepełnosprawności.	1) przeprowadzenie szczegółowej analizy koniecznych do wykonania prac z zakresu istniejących barier urbanistycznych, opracowanie planu	- diagnozowanie potrzeb i wyznaczanie miejsc postojowych w Mieście do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	- UM	- ilość dostosowanych obiektów - ilość wyznaczanych miejsc postojowych
	2) dostosowanie tych miejsc i budynków użyteczności publicznej w Koszalinie, które do tej pory nie	- likwidacja krawężników i oznaczanie nawierzchni do potrzeb osób słabowidzących	- ZBM	- ilość nowodostosowanych miejsc przy przejściach dla pieszych i przystankach

	Koszalinie, które do tej pory nie zostały przygotowane do przyjmowania osób z różnym rodzajem niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> - budowa windy w budynku UM przy ul. Mickiewicza - sukcesywne dostosowywanie innych budynków z zasobu Miasta, w których świadczone są usługi na rzecz mieszkańców - budowa parkingu i wyznaczenie miejsc postojowych dla osób z niepełnosprawnością przy MOPS przy al. Monte Cassino - dostosowanie Sali kinowej i drzwi do potrzeb osób niepełnosprawnych w budynku Koszalińskiej Biblioteki Publicznej (KBP) - remont i dostosowanie pomieszczeń oraz łazienek do potrzeb osób z niepełnosprawnością w MZON w Koszalinie przy ul. Podgórznej - realizacja projektu Wojskowej Specjalistycznej Przychodni Lekarskiej - Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Koszalinie przy ul. Zwycięstwa 204a (WSPL SP ZOZ), pt. „Mury WSPL w Koszalinie otwarte dla każdego niepełnosprawnego” 	<ul style="list-style-type: none"> - UM - UM - Urząd Marszałkowski - KBP - UM - WSPL SP ZOZ 	<ul style="list-style-type: none"> - ilość dostosowanych budynków - wielkość środków wykorzystanych
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 10. UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU KULTURALNYM I ARTYSTYCZNYM				
Ograniczenie skutków niepełnosprawności poprzez tworzenie odpowiednich warunków do uczestnictwa w kulturze.	1) organizacja imprez w obiektach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	- współpraca organizacji pozarządowych z Radą Kultury i placówkami publicznymi działającymi w zakresie kultury	- instytucje kultury	<ul style="list-style-type: none"> - ilość zorganizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych imprez - ilość spotkań integracyjnych zorganizowanych przez organizacje pozarządowe - liczba osób biorących udział w integracji

Przeciwdziałanie izolacji społecznej osób niepełnosprawnych.	2) zachęcanie osób niepełnosprawnych do udziału w życiu kulturalnym Koszalina	- dofinansowywanie spotkań integracyjnych i kulturalnych organizacjom pozarządowym	- UM - KS	- wielkość udzielanego dofinansowania - ilość organizacji pozarządowych zgłaszających chęć zorganizowania spotkań i wielkość pozyskanych środków
	3) informowanie członków organizacji pozarządowych o organizowanych w Polsce i Unii Europejskiej konkursach	- przesyłanie informacji drogą e-mailową oraz powiadamianie pisemne i telefoniczne	- UM - PN	- liczba osób biorących udział w konkursach
	4) określenie zasad dotyczących stosowania ulg dla osób niepełnosprawnych	- stosowanie zniżek na rzecz osób niepełnosprawnych	- instytucje kultury	- ilość sprzedanych biletów z ulgą
		- informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im ulgach	- UM - PN	- ilość udzielonych informacji
		- wydanie informatora o ulgach w koszalińskich jednostkach kultury	- UM - PN	- ilość wydanych/przekazanych informatorów
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
PROJEKT 11. ZAPEWNIENIE OPIEKI OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM				
Rozpoznawanie oraz zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych.	1) uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia poprzez świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (w tym dla dzieci i osób dorosłych z autyzmem)	- świadczenie specjalistycznych usług w zakresie: oligofrenopedagogiki, edukacji i terapii dzieci z zaburzeniami rozwoju, rehabilitacji i edukacji osób niepełnosprawnych intelektualną, aktywizacji społecznej i zawodowej osób z autyzmem, socjoterapii, pedagogiki terapeutycznej z rehabilitacją ruchową, kinezylogii edukacyjnej, muzykoterapii, integracji sensorycznej	- MPPP, - MOPS, - organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystająca z usług, - liczba godzin świadczonych usług - wielkość nakładów na usługi
	2) pomoc osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym w ich miejscu zamieszkania poprzez świadczenie usług opiekuńczych	- czynności pielęgnacyjne i gospodarcze, zapewnianie osobom w podeszłym wieku i osobom niepełnosprawnym niezbędnych potrzeb bytowych, kontaktu ze służbą zdrowia oraz otoczeniem	- MOPS	- liczba osób korzystająca z usług - liczba godzin świadczonych usług - wielkość wykorzystanych środków
	3) kwalifikowanie osób z niepełnosprawnością do pobytu w ośrodkach wsparcia	- wydawanie decyzji	- MOPS	- ilość wydanych decyzji do korzystania z usługi
	4) tworzenie nowych miejsc wsparcia	- organizowanie terapii i wsparcia społecznego	- MOPS - organizacje pozarządowe	- liczba osób korzystająca ze wsparcia
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE

			PROJEKTU	EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 12. SYSTEM POWIADAMIANIA RATUNKOWEGO DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH				
Zapewnienie bezpieczeństwa osobom niepełnosprawnym.	stworzenie systemu zabezpieczenia ratunkowego dla osób niepełnosprawnych mających problem z przekazem informacji	- nawiązanie współpracy z miastami, które opracowały i stosują rozwiązania tworzenia systemu powiadamiania ratunkowego dla osób niepełnosprawnych	- wyznaczony podmiot	- stworzenie systemu - liczba zgłoszeń - ilość podjętych interwencji
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 13. UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W SPORCIE I TURYSTYCE				
Pobudzenie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych.	1) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	- udzielenie podmiotom prowadzącym działalność na rzecz osób niepełnosprawnych dofinansowania na organizację sportu, kultury, rekreacji i turystyki	- UM	- ilość zorganizowanych imprez - ilość osób niepełnosprawnych biorących udział w dofinansowanych przedsięwzięciach
	2) dofinansowanie zadań realizowanych przez stowarzyszenia działające na rzecz rozwoju sportu zawodowego i amatorskiego	- udzielanie dotacji organizacjom pozarządowym - wydanie informatora o ulgach w koszalińskich jednostkach zajmujących się sportem dla osób niepełnosprawnych	- UM - KS - UM - PN	- ilość członków organizacji pozarządowych działających na rzecz sportu - wielkość nakładów na sport i turystykę osób niepełnosprawnych
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 14. PROGRAMY INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH				
Reintegracja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.	- wsparcie osób niepełnosprawnych w podejmowaniu działań zmierzających do aktywizacji społecznej i zawodowej	- pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na realizację projektów dotyczących działań z zakresu polityki społecznej	- MOPS - PUP - organizacje pozarządowe	- wielkość pozyskanych środków - ilość projektów/programów
Podniesienie kompetencji zawodowych i społecznych osób niepełnosprawnych oraz wzmocnienie gotowości do samodzielnych działań w kierunku poprawy sytuacji życiowej.	1) uczestnictwo osób niepełnosprawnych w zajęciach Klubu Integracji Społecznej	- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy		
	2) organizacja i finansowanie usług wsparcia i aktywizacji rodzin, gdzie jest osoba niepełnosprawna, w tym kosztów zatrudnienia asystentów	- prowadzenie specjalistycznego wsparcia - zatrudnienie asystentów osób niepełnosprawnych oraz asystentów rodziny	- MOPS	- ilość projektów - liczba osób korzystających ze wsparcia - wielkość pozyskanych środków - liczba zatrudnionych asystentów

Rozdział 3. Działania w zakresie rehabilitacji zawodowej na rzecz osób niepełnosprawnych.

CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 15. PORADNICTWO ZAWODOWE				
Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dokonania wyboru kierunku rozwoju zawodowego zgodnie z ich wiedzą i możliwościami.	1) udzielanie indywidualnych porad zawodowych oraz indywidualnych informacji zawodowych osobom znajdującym się w ewidencji PUP	- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości skorzystania z usług doradczych w formie indywidualnych porad i informacji zawodowych, kierowanie osób niepełnosprawnych do udziału w/w formach wsparcia	- PUP	- ilość osób objętych indywidualnymi, poradami - ilość osób objętych grupowymi poradami zawodowymi - ilość osób dla, których wykonano IPD.
	2) organizowanie zajęć w ramach grupowego poradnictwa zawodowego oraz grupowej informacji zawodowej	- informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości skorzystania z usług doradczych formie grupowych porad i informacji zawodowych, kierowanie osób niepełnosprawnych do udziału w w/w formach wsparcia		
	3) opracowywanie Indywidualnych Planów Działania	- prowadzenie rozmów doradczych wytyczających indywidualną ścieżkę zawodową co zakończy się opracowaniem Indywidualnego Planu Działania		
Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości odnalezienia się na rynku pracy.	1) na podstawie orzeczenia lekarza medycyny pracy opracowywanie opinii o przydatności niepełnosprawnych osób bezrobotnych do wykonywania pracy oraz szkoleń	- kierowanie osób niepełnosprawnych na badania lekarskie określające ich przydatność zawodową do wykonywania pracy oraz szkoleń	- PUP	- liczba osób skierowanych na badania lekarskie określające przydatność zawodową do wykonywania pracy oraz szkoleń - ilość wykonanych testów zawodoznawczych - ilość osób, które ukończyły zajęcia w zakresie Klubu Pracy, - ilość osób, które ukończyły zajęcia aktywizacyjne
	2) określanie predyspozycji zawodowych	- wykonywanie przez doradców zawodowych testów zawodoznawczych		
	3) zajęcia w Klubie Pracy w ramach 3-tygodniowych szkoleń	- kierowanie osób na zajęcia Klubu Pracy i organizowanie zajęć aktywizujących		
P R O J E K T 16. AKTYWNE FORMY WSPARCIA				
Wspieranie przedsiębiorczości wśród osób niepełnosprawnych.	udzielanie dotacji na podjęcie działalności gospodarczej oraz informowanie o wsparciu udzielanym bezrobotnym zamierzającym rozpocząć działalność gospodarczą	- informowanie o zasadach udzielania dotacji na podjęcie działalności gospodarczej - udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym dotacji na podjęcie działalności gospodarczej	- UM - PUP	- liczba osób, która otrzymała dofinansowanie
Nabycie przez osoby	organizowanie stażu dla osób	- kierowanie uprawnionych osób niepełnosprawnych do	- PUP	- liczba osób

niepełnosprawne umiejętności praktycznych do wykonywania pracy.	niepełnosprawnych	pracodawców celem odbycia stażu		z niepełnosprawnością, które podjęły staż - ilość pracodawców przyjmujących osoby niepełnosprawne
Tworzenie odpowiednio wyposażonego stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej.	refundacja kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy	- udzielanie pracodawcom refundacji kosztów doposażenia, wyposażenia stanowiska pracy i kierowanie na to stanowisko osoby niepełnosprawne zarejestrowanej w PUP jako bezrobotnej lub poszukującej pracy	- UM - PUP	- liczba osób, która uzyskała zatrudnienie w ramach udzielonej pracodawcy refundacji
Wspieranie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.	prowadzenie zatrudnienia subsydiowanego	- udzielanie pracodawcom zatrudniającym osoby niepełnosprawne refundacji kosztów pomocy w formie prac interwencyjnych, robót publicznych, jednorazowej refundacji składek na ubezpieczenie społeczne	- PUP	- liczba osób, które uzyskały zatrudnienie w ramach udzielonej pracodawcy pomocy
Wsparcie uprawnionych osób niepełnosprawnych w podejmowaniu aktywizacji zawodowej.	organizowanie wsparcia towarzyszącego	- udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym refundacji kosztów przejazdu, - udzielanie uprawnionym osobom niepełnosprawnym refundacji kosztów opieki nad dzieckiem do lat 7 lub osobą zależną	- PUP	- liczba osób, którym udzielone zostało wsparcie towarzyszące
Aktywizacja społeczno - zawodowa osób niepełnosprawnych.	- organizowanie prac społeczno - użytecznych	- współpraca PUP, MOPS i UM w zakresie udzielania pomocy	- PUP	- liczba osób, które podjęły prace społeczno - użyteczne
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR PROJEKTU	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 17. SZKOLENIA				
Umożliwienie osobom niepełnosprawnym dokonania wyboru kierunku rozwoju zawodowego zgodnie z ich wiedzą i możliwościami.	1) współpraca z pracodawcami w zakresie określenia kierunków szkoleń	- przeprowadzenie badania ankietowego u pracodawców w celu zaplanowania rodzajów szkoleń organizowanych przez PUP na dany rok kalendarzowy	- PUP	- ilość wysłanych i otrzymanych ankiet do pracodawców i instytucji opiniujących
	2) organizowanie szkoleń dla osób niepełnosprawnych	- przygotowanie i upowszechnianie planu szkoleń grupowych zawierającego wykaz szkoleń przewidzianych do realizacji, przeprowadzenie naboru na szkolenia grupowe z uwzględnieniem przeciwwskazań do wykonywania określonych prac, organizowanie szkoleń indywidualnych pod uprawdopodobnione miejsca pracy	- PUP	- liczba osób niepełnosprawnych, która skorzystała ze szkoleń indywidualnych /grupowych
	3) powiązanie potrzeb szkoleniowych osób niepełnosprawnych z otoczeniem gospodarczym naszego regionu	- diagnozowanie zapotrzebowania na zawody i specjalności na lokalnym rynku pracy „Ranking zawodów Deficytowych i Nadwyżkowych”	- PUP	- liczba przebadanych osób - ilość i rodzaj zgłaszanych potrzeb
CELE PROJEKTU	ZADANIA DO ZREALIZOWANIA	SPOSÓB REALIZACJI ZADAŃ	KOORDYNATOR	WSKAŹNIKI MONITORUJĄCE

			PROJEKTU	EWALUACJĘ PROJEKTÓW
P R O J E K T 18. POŚREDNICTWO PRACY				
Stworzenie osobom niepełnosprawnym możliwości odnalezienia się na rynku pracy.	prowadzenie pośrednictwa pracy	- współpraca z pracodawcami w zakresie pozyskiwania ofert zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych i ich rozpowszechnianie	- PUP	- ilość ofert zatrudnienia przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych
		- współpraca z MOPS w zakresie pozyskiwania chętnych osób niepełnosprawnych do podjęcia zatrudnienia - współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie rehabilitacji zawodowej	- PUP	- ilość zaopiniowanych wniosków
		- udzielanie pracodawcom informacji o kandydatach do pracy, w związku ze zgłaszanymi do PUP ofertami zatrudnienia w ramach PFRON	- PUP	- liczba osób, która została objęta działaniami aktywizacyjnymi
		- współpraca z UM w zakresie rehabilitacji zawodowej	- PUP	- ilość zorganizowanych giełd pracy
		- przedstawienie osobom bezrobotnym i poszukującym pracy propozycji zatrudnienia lub innych form pomocy w aktywizacji zawodowej	- PUP	
		-organizowanie giełd pracy	- PUP	

CZĘŚĆ III. ANALIZA SWOT

1. Mocne strony Programu

- Ø określenie jasnych celów do realizacji
- Ø korzystanie z doświadczeń dotyczących realizacji zadań z wcześniejszych programów, które były tworzone na rzecz osób niepełnosprawnych
- Ø duże możliwości i niskie koszty działania organizacji pozarządowych
- Ø istniejący system ulg dla zakładów pracy i udzielanie wsparcia firmom zatrudniającym osoby niepełnosprawne
- Ø zapewnienie świadczeń socjalnych dla osób niepełnosprawnych

2. Słabe strony Programu

- Ø brak skoordynowanego systemu pomocy dziecku zagrożonemu niepełnosprawnością i jego rodzinie
- Ø ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do świadczeń z NFZ
- Ø niewystarczająca wielkość środków finansowych przeznaczonych na likwidację wszystkich barier architektonicznych w Mieście
- Ø brak mieszkań chronionych, domu pomocy społecznej oraz wsparcia dziennego dla osób z chorobami psychicznymi
- Ø mała liczba lekarzy specjalistów i wolontariuszy
- Ø brak wsparcia i opieki prawnej dla osób niepełnosprawnych

3. Zagrożenia Programu

- Ø brak współpracy środowiska lokalnego osób niepełnosprawnych w podejmowaniu wspólnych projektów
- Ø duże dysproporcje w finansowaniu ze środków PFRON rehabilitacji zawodowej i społecznej, brak stabilności
- Ø zmniejszanie przez Narodowy Fundusz Zdrowia środków na rehabilitację i pomoc niezbędną do codziennego funkcjonowania osób niepełnosprawnych

4. Szanse Programu

- Ø dostosowanie standardów usług wymogów Unii Europejskiej
- Ø podmiotowe traktowanie osób niepełnosprawnych
- Ø postęp medycyny wpływający na poprawę sytuacji zdrowotnej osób niepełnosprawnych
- Ø system prawny regulujący funkcjonowanie nowych form pomocy na rzecz osób niepełnosprawnych i na poprawę warunków ich życia

CZĘŚĆ IV. MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ PROGRAMU.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o dane opracowane przez podmioty zaangażowanych w jego realizację i przekazywane Pełnomocnikowi ds. Osób Niepełnosprawnych do dnia 28 lutego. Koordynator programu przedłoży Komisji Spraw Społecznych i Rodziny sprawozdanie z realizacji programu do dnia 30 kwietnia. Sprawozdawczość będzie prowadzona w oparciu o wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów określone w programie oraz poprzez analizę jakościową zmian w obszarach wspierania osób niepełnosprawnych na terenie Miasta.

Piotr Jedliński

Prezydent Miasta Koszalina

Spis tabel i wykresów

Spis tabel:

Tabela 1. Osoby niepełnosprawne według stopnia niepełnosprawności w latach 2002 - 2011 - wstępne wyniki.....	6
Tabela 2. Osoby niepełnosprawne według płci w 2011 roku – wyniki wstępne	7
Tabela 3. Przyczyny niepełnosprawności u dzieci z podziałem na wiek	8
Tabela 4. Charakterystyka osób niepełnosprawnych zaliczonych do stopnia niepełnosprawności prawomocnym orzeczeniem lub wyrokiem sądu powyżej 16 roku życia przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Koszalinie latach 2008 - 2012.....	9
Tabela 5. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011) cz. I	10
Tabela 6. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych, poszukujących pracy zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011)	10
Tabela 7. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011 roku), cz. II	11
Tabela 8. Struktura bezrobotnych osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w Koszalinie (stan na koniec 2011 roku), cz. III	11
Tabela 9. Zespoły powołane w ramach pomocy psychologiczno – pedagogicznej Przedszkola Integracyjnego w latach 2011 – 2013	16
Tabela 10. Oddziały Szkoły Podstawowej Integracyjnej nr 21 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 – 2013	17
Tabela 11. Oddziały Szkoły Podstawowej nr 13 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011- 2013.....	18
Tabela 12. Oddziały Gimnazjum nr 4 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013.....	18
Tabela 13. Oddziały V Liceum Ogólnokształcącego w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013.....	19
Tabela 14. Oddziały Zespołu Szkół nr 12 w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 - 2013	20
Tabela 15. Oddziały Specjalnego Ośrodka Szkolno - Wychowawczego w Koszalinie z podziałem na oddziały integracyjne i uczniów niepełnosprawnych wg rodzaju niepełnosprawności w latach 2011 – 2013.....	21
Tabela 16. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2010 - 2012	23
Tabela 17. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, technicznych i barier w komunikowaniu się, w związku z indywidualnymi potrzebami osób z niepełnosprawności w latach 2010 - 2012	24
Tabela 18. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2010 - 2012	25
Tabela 19. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2010 - 2012	27
Tabela 20. Dofinansowanie w ramach pilotażowego programu „Aktywny samorząd”.....	28
Tabela 21. Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w latach 2010- 2012	42

Tabela 22. Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2010 - 2012	42
Tabela 23. Liczba mieszkańców Koszalina przebywających DPS w latach 2004 - 2012	43

Spis wykresów:

Wykres 1. Osoby niepełnosprawne w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)	6
Wykres 2. Liczba opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka wydanych przez Zespół Orzekający MPPP w latach 2007 - 2012	14
Wykres 3. Ilość wydanych kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych w latach 2002 - 2012.....	40